

MODULUL 4. O INTRODUCERE ÎN BIOETICĂ

O introducere în bioetică

Ce este etica biomedicală?

Există multe confuzii între etica biomedicală din cultura noastră și din biserică. Termenul se adresează întrebărilor etice apărute la începutul și sfârșitul vieții – viața în pânțece și viața la sfârșit. Etica biomedicală are de a face cu viață și moarte.

Când oamenii se îmbolnăvesc, trec printr-un accident sau sunt diagnosticați cu o boală letală, iluzia că dețin controlul este spulberată complet, lăsându-i cu numeroase întrebări. Ce ar trebui să facă? Cu cine pot vorbi despre opțiuni de tratamente? Unde vor găsi ajutor și speranță? Dacă credincioșii devin o sursă validă de informații cu privire la aceste probleme, vom avea oportunitatea să transmitem o viziune biblică despre viață, suferință și moarte. Astfel, nu doar că vom oferi răspunsuri și speranță, le vom arăta de asemenea ce spune Cuvântul lui Dumnezeu despre problemele lor.

Chiar dacă subiectele precum aspecte referitoare la viață, infertilitate, tehnici de reproducere, genetică și dreptate socială pot părea subiecte grele și copleșitoare, acest modul îi va ajuta pe credincioși să înțeleagă ideile de bază și să poată fi gata să se implice în discuții semnificative. Studiile de caz din aceste lecții vor aduce claritate în situațiile complexe și vor oferi credincioșilor încrederea necesară pentru a trece prin aceste probleme împreună cu un membru al familiei sau cu un prieten.

Etica biomedicală este un domeniu complex și e nevoie de implicarea creștinilor. Acestea sunt probleme despre viață și moarte și vrem ca tu să fii sigur de ceea ce spune Cuvântul lui Dumnezeu. Vrem ca tu să înțelegi etica biomedicală din punctul de vedere al lui Dumnezeu.

Dr. Kathy McReynolds

LECȚIA 15. CE ESTE ETICA BIOMEDICALĂ?

Obiective

Studiul acestei lecții te va ajuta:

- *Să definești etica biomedicală.*
- *Să argumentezi de ce ar trebui să le pese creștinilor despre etica biomedicală.*
- *Să descrii câteva consecințe negative care ar avea loc dacă credincioșii nu sunt informați despre etica biomedicală.*
- *Să înțelegi relevanța istoriei eticii medicale și importanța ei pentru dezvoltarea recentă a teoriilor etice.*
- *Să numești 4 modalități de a fi sare și lumină în ceea ce privește etica biomedicală.*
- *Să descrii „chemarea” dintr-o perspectivă teologică.*

Etica biomedicală nu se află în top 10 al celor mai discutate subiecte la o cină. Cuvintele precum inginerie genetică, clonare și biotehnologie le vei găsi mai degrabă în jurnale științifice. Cu toate acestea, cuvintele reprezintă aspecte despre viață și moarte pe care mulți le înfruntăm zilnic, indiferent dacă realizăm sau nu. Persoanele cu dizabilități și boli cronice se confruntă cu astfel de probleme mai multe decât o persoană obișnuită. Și realitatea este că dacă vom trăi destul de mult, majoritatea vom experimenta dizabilități care ar putea implica etica biomedicală.

Recunoscând aceste dileme etice ce vor urma, Președintele George Bush a spus:

Deși descoperirile științei moderne aduc o speranță imensă, în același timp plasează numeroase terenuri minate etice. Pe măsură ce geniile științei extind orizonturile a ceea ce putem face, ne confruntăm tot mai mult cu întrebări despre ce ar trebui să facem. Am ajuns în această lume nouă curajoasă care în 1932 părea atât de departe, când Aldous Huxley a scris despre ființe umane create în eprubete în așa-numite „crescătorii de pui”.

Ca și creștini, trebuie să ne confruntăm cu aceste probleme după principiile biblice. Un punct bun de plecare în înțelegerea modului în care ar trebui utilizată tehnologia este să ne amintim că Dumnezeu ne-a făcut „după chipul Lui”, așa cum Biblia ne spune atât de clar în Geneza 1 și Psalmul 8. În această lecție vom învăța bazele eticii medicale și motivul pentru care creștinii ar trebui să se implice în acest domeniu. Este important să înțelegem că o viziune creștină dezvoltată pe deplin necesită ca noi să știm câte ceva despre etica biomedicală.

CUNOASTERE

Trăim în Epoca Informației, dar ceea ce primim azi ca informație nu poate fi catalogată întotdeauna ca adevăr. Din păcate, multă informație culeasă de pe internet și alte surse media este mai mult o opinie neinformată. Ca și credincioși, știm că toată cunoașterea și înțelepciunea vine de la Domnul. Putem cere lui Dumnezeu cu îndrăzneală discernământ cu privire la sursele pe care le folosim să ne informăm despre subiectele importante din ziua de azi.

I. Ce au în comun toate aceste situații?

Studii de caz:

1. LISA

Lisa este o tânără de 17 ani, jucătoare de polo pe apă, cu vise mari de a ajunge la Jocurile Olimpice. Tatăl ei nu este implicat în viața Lisei, însă mama ei lucrează din greu să plătească pentru antrenamente și bazin. Lisa a câștigat câteva campionate, ceea ce i-a dat încrederea să creadă că ar putea cu adevărat să își îndeplinească visul. I s-a cerut să se alăture unei echipe internaționale și să înceapă antrenamentele la nivel olimpic. Ea și mama ei sunt foarte încântate.

Nu mult după ce a intrat în echipă internațională, Lisa a întâlnit un tânăr pe nume Jim care joacă pentru echipa bărbaților de polo pe apă. Având interese comune în numeroase domenii, atât în bazin, cât și în afara ei, s-au înțeles bine imediat. În șase luni, Jim și Lisa ai decis să locuiască împreună, cu planul de a se căsători anul următor. Nu la mult timp după mutarea împreună, Lisa a aflat că e însărcinată. Ea și Jim sunt siguri că nu pot să aibă un copil chiar acum, datorită viselor și aspirațiilor de a participa la Jocurile Olimpice, cât timp sunt încă tineri. Nu sunt pregătiți sub nici o formă, financiar sau emoțional, să aibă un copil acum. Lisa s-a programat la Planned Parenthood (Părinți plănuți). Asistenta a informat-o că pot să elimine „produsul concepției” săptămâna următoare și că va putea să se întoarcă în bazin după două zile. Lisa e încurajată că nu va avea mult timp de pierdut și totul va reveni la normal foarte curând.

2. BRIAN & BECKY

Brian și Becky au o căsnicie ideală în aproape orice aspect. Au slujbe minunate care le oferă o siguranță financiară excelentă, sunt activi în biserică și amândoi se trag din familii ce îi sprijină cu căldură. Totuși, nu pot să aibă copii. Au încercat să aibă un copil timp de patru ani. până acum, tratamentele de infertilitate nu au avut succes și pur și simplu nu și le mai pot permite. Simțindu-le dezamăgirea, doctorița le spune că există o altă opțiune care ar putea fi valabilă pentru ei. Apoi le sugerează să folosească sperma lui Brian pentru a fertiliza un ovul donat. Doctorița le descrie cum va fertiliza ovulul într-un vas Petri și îl va implanta în uterul lui Becky.

Ea spune că rata succesului nu este atât de mare cum i-ar plăcea să fie, însă această metodă le va împlini dorința inimii lor: un copil.

Doctorița continuă să le explice că donatorul poate fi anonim. Are o mulțime de ovule dintre care poate să aleagă, care au fost donate de femei foarte inteligente și frumoase. Dacă Becky și Brian doresc mai multă siguranță, doctorița va realiza o procedură numită diagnosticare genetică pre-implant în care va putea evalua ADN-ul potențialului copil înainte ca ovulul să fie implantat. În acest fel vor putea evita orice consecințe adverse, precum dizabilitatea.

3. PETER

Peter este extrem de sensibil când vine vorba de nedreptate socială, nu doar în Statele Unite ci și în țările în curs de dezvoltare. Mii de copii mor în fiecare zi din cauza foamei, violenței și neglijenței. Ce ar putea face să ajute? Problema pare copleșitoare. Într-o zi, Peter aude despre o organizație care încearcă să hrănească, să îmbrace și să cazeze copii pentru suma de \$1 pe zi. Intrigat de modelul lor de slujire, Peter face câteva cercetări și află că 90% din banii donați sunt folosiți pentru lucrarea organizației. Începe să dea cât poate de mult. Încetează să meargă la Starbucks în fiecare zi și începe să doneze banii pentru această cauză valoroasă. Totuși, nu poate să nu se întrebe: De ce se întâmplă astfel de nedreptăți? Nu există un Dumnezeu iubitor care controlează toate evenimentele din Univers? Dacă asta e adevărat, de ce întâlnim totuși atât de multă suferință?

- A. Toate aceste situații implică decizii etice biomedicale. Etica biomedicală este o disciplină în dezvoltare care se ocupă de probleme etice care apar în situații din cadrul medicinei, incluzând relații doctor-pacient, reținerea și retragerea tratamentelor, noi tehnici genetice și de reproducere, directive avansate, inutilitate medicală și multe altele.
- B. Creștinii care devin o sursă de informație de încredere și îndrumare în astfel de probleme, vor putea avea oportunități de a împărtăși viziunea creștină despre viață, suferință și moarte, atât cu necredincioși, cât și cu credincioși în devenire.

CITEȘTE: Bioetica – trecut, prezent și viitor: Indicatori importanți în demnitatea umană – de Michael Sleasman

II. De ce ar trebui să ne pese de etica biomedicală?

- A. Dr. Sleasman aruncă o privire istorică asupra modului în care etica biomedicală a evoluat de-a lungul secolelor și clasifică pericolele posibile care apar pentru cei mai vulnerabili, dacă credincioșii nu se înarmează cu acest corp de cunoștințe important.
- B. Ceea ce e clar din lucrarea Dr.-lui Sleasman este că ideile contează. Ca urmare, cunoașterea originii conceptelor are implicații enormă în situațiile prezente și

viitoare. Cu toții luăm decizii etice biomedicale frecvent, unii dintre noi chiar în fiecare zi. Totuși uneori, deciziile sunt luate fără a ne gândi cu adevărat la implicațiile ce ar putea să ne schimbe viața. De aceea este important să examinăm aceste alegeri cu atenție, dintr-o perspectivă creștină. De unde vine moralitatea? Dacă vine de la Dumnezeu, ce se întâmplă dacă cineva nu crede în El? Este posibil ca această persoană să aibă totuși o busolă morală? Ce indicații de încredere avem care să ne ajute la luarea de decizii grele care implică oameni, alegerile și viețile lor?

III. Care sunt câteva teorii etice importante?

Teoria etică deontologică

Așa cum Dr. Salesman a menționat, există câteva cadre etice folosite în etica biomedicală. Dintre teoriile etice moderne, probabil că cea mai amiabilă creștinilor este cadrul deontologic. Gânditorul din Epoca luminilor (Secolul 18), Immanuel Kant este creditat pentru dezvoltarea acestei etici abstracte creștine. Kant a afirmat că există un principiu rațional care ar funcționa ca și imperativ absolut ce legitimează toate celelalte judecăți etice. Ordinul ar fi categoric și nu ipotetic deoarece, pentru Kant, moralitatea nu depinde de plăcerea sau preferințele noastre.

Teoria lui Kant este compusă din două reguli primare: 1) Comportă-te întotdeauna în așa fel încât să îți dorești ca apogeul acțiunii tale să devină o lege universală; 2) Comportă-te în așa fel încât să tratezi întotdeauna oamenii ca pe un scop și niciodată ca pe un mijloc. Prima lege cere că principiul moral să fie universal ca scop; a doua caută să facă distincție între persoane și lucruri.

Tradiția Iudeo-creștină este similară cu un cadru bazat pe reguli. Atât evreii cât și creștinii cred că Dumnezeu i-a vorbit lui Moise și i-a dat cele 10 porunci. De asemenea, credem că s-a descoperit omenirii prin Scriptură și complet prin persoana lui Isus Hristos. Credem că vom fi trași la răspundere pentru faptele noastre.

Utilitarismul

Utilitarismul este o altă teorie contemporană care deține un loc important în cercurile seculare. Scopul utilitarismului este să „ofere cât mai multe beneficii pentru un număr cât mai mare de persoane”. Înțelesul termenului „beneficiu” a fost întotdeauna vag și greu de definit. Ca urmare, ipoteza de bază este că aceste „cât mai multe beneficii” este singura regulă care se aplică. Toate celelalte concepte precum loialitatea, integritatea, respectul față de Dumnezeu sau fidelitatea vor fi recunoscute doar dacă sunt „benefice”.

Peter Singer, profesor în Etica la Universitatea Princeton, este probabil cel mai cunoscut utilitar din lume, în ziua de azi. El duce acest concept la nivelul următor, chestionând definiția cuvântului „persoană”. Potrivit lui Singer, o persoană cu o dizabilitate intelectuală **nu este** considerată persoană, pe când babuinii și cimpanzeii care au capacitatea de a învăța, a crește și a stabili legături sociale semnificative, **sunt** considerați persoane. Ca urmare, acest concept care la prima vedere pare simplu, „cât mai multe beneficii pentru cât mai multe persoane” s-ar putea să nu însemne întotdeauna exact ceea la ce ne gândim. Deși Singer reprezintă numai o formă a filozofiei utilitariste din ziua de azi, viziunea lui manifestă implicațiile ce pot fi periculoase pentru oamenii vulnerabili.

Principialismul

O a treia teorie etică larg folosită în ziua de azi implică o formă de raționament care utilizează patru principii largi. Aceste principii sunt: 1) autonomia, 2) binefacerea, 3) non-răutatea și 4) dreptatea. Această abordare este cunoscută ca „Principialism”. Principialismul a influențat mult la avansarea disciplinei deciziilor clinice bioetice; dar cu toate acestea, are câteva defecte etice.

În primul rând, aceste principii sunt anti-fundamentale; în alte cuvinte, nu sunt legate de nici o altă tradiție filozofică sau religioasă. Ca urmare, aplicarea lor poate deveni uneori subiectivă. Aceste principii își au rădăcinile în moralitatea tradițională, obiectivă, însă această fundație nu mai este recunoscută de seculari.

Creștinii, pe de altă parte, recunosc că moralitatea este înrădăcinată în Dumnezeu din Biblie. De aceea, creștinii trebuie să se întoarcă totdeauna către cele patru surse de cunoaștere dăruite de însuși Dumnezeu: Scriptura, rațiunea, trăirea evlavioasă și tradiția. Credincioșii înarmați cu aceste surse de cunoaștere pot sta pe terenuri neclintite atunci când intră pe piața ideilor.

Cu toate acestea, atunci când ieșim în lume, trebuie să anticipăm că mulți vor respinge Scriptura ca bază a autorității și vor sfida trăirile și tradițiile noastre religioase. Așadar va trebui să putem enunța argumente raționale, în esență neutre din punct de vedere religios, dacă dorim să convingem persoane antagoniste credinței noastre. Deși nu trebuie să ne abandonăm niciodată sursele de cunoaștere în formarea poziției noastre, este posibil să fie necesar să ne creăm discursul public bazându-ne mai mult pe principii raționale care vor avea imediat credibilitate în arena seculară. Trebuie să recurgem la demonstrația că cei care se opun credinței noastre vor accepta doar pentru a atinge un succes mai mare.

IV. Ce trebuie să facă un creștin?

CITEȘTE: „Întrebări pe care le pun oamenii” – de Joni Eareckson Tada și Nigel M. De S. Cameron

Joni și Nigel discută cât este de important să poți răspunde întrebărilor puse cu sinceritate de oameni despre aspecte bio-medicale. Este mult mai bine ca oamenii cu întrebări serioase despre tratamente medicale să caute răspuns la creștini decât să consulte lucrările lui Peter Singer! Ce oportunitate de slujire! Mai jos găsiți o listă cu cele mai întâlnite întrebări. Imaginează-ți pentru un moment ce ai răspunde unui prieten care ar veni la tine și te-ar întreba:

- 1) Oamenii clonați au suflet?
- 2) Ar trebui să folosim tehnici de reproducere asistată?
- 3) Embrionii sunt chiar umani?

Astfel de întrebări slujesc nu doar ca simple conversații dar și ca oportunități ce pot schimba vieți, pe care Dumnezeu le-a îngăduit ca noi să putem comunica altora credința noastră biblică, dată de Dumnezeu.

CITEȘTE: „Și acum ce facem?” – de Joni Eareckson Tada și Nigel M. De S. Cameron

Strategiile pentru biserică sunt relevante pentru oricine și cu siguranță nu sunt greu de implementat. Pe mulți dintre noi, Dumnezeu nu ne va chema să ne părăsim locurile de muncă și să lucrăm full-time în domeniul eticii bio-medicale. Pentru majoritatea, întrebarea ar fi mai degrabă „Cum pot să Îl slujesc pe Hristos în cel mai loial mod posibil, în ziua de azi?” Sper că atunci când ne punem această întrebare, ne vom mai gândi „Ce pot face ca să fiu vocea lui Dumnezeu în acest domeniu al eticii bio-medicale?” În continuare sunt câteva oportunități directe de a te implica în acest domeniu critic:

1. Fă voluntariat la un centru pentru femei cu sarcină nedorită.
2. Fă voluntariat într-un azil.
3. Află ce cred politicienii locali despre aspectele bioetice și votează corect.
4. Oferă-te voluntar să te rogi pentru politicienii, doctorii, asistenții sociali și consilierii din școlile locale.
5. Oferă-te voluntar la un spital local și vezi dacă există locuri deschise pentru voluntariat în comitetul de etică al spitalului.
6. Contactează organizații creștine care luptă pentru politici ce privesc astfel de aspecte dificile și oferă ajutor prin rugăciune, donații și timp.

7. Citește cărți despre bioetică pentru ca atunci când vei fi întrebat despre astfel de probleme, să poți da un răspuns creștin rațional.

CITEȘTE: „Dizabilitatea, chemarea și ,Un fel de viață impusă omului” , de Dr. Rick Langer

Dr. Langer ne încurajează să încercăm să înțelegem mai bine lucrarea și chemarea noastră. Oamenii cu dizabilități au și ei o chemare, una vitală pentru viața bisericii. În lucrarea menționată, el scrie:

În Scriptură ni se spune că nu doar darurile și talentele ni s-au dat prin voința divină, ci și slăbiciunile și dizabilitățile. Moise își făcea griji pentru inabilitatea lui de a vorbi, Ghedeon se îngrijora de vârsta lui, Pavel era îngrijorat pentru abilitatea sa de vedere. Dar în fiecare din aceste cazuri, a fost clar că impedimentul în cauză există după voia lui Dumnezeu. Au fost îngăduite acestor oameni după voința divină. Și în fiecare din cazuri, ceea ce părea să fie un defect s-a dovedit să fie de fapt hotărât de Dumnezeu ca să ajute la chemarea lor în moduri indirecte. Așa cum unele motorăse ale unui ceas par câteodată derutante și anumite motorăse chiar se învârt în sens opus ceasului, toate au o contribuție esențială la scopul final de a arăta ora.

Oamenii cu dizabilități sunt indispensabili. În același timp, sunt responsabili să fie credincioși chemării lui Dumnezeu. Ca rezultat, modurile discutate despre cum să te implicii în probleme de etică biomedicală nu sunt o invitație doar pentru specialiști medicali sau pentru cei ce lucrează cu oameni cu dizabilități, ci se adresează tuturor.

Reflecții – Lecția 15

Ce este etica biomedicală?

1. Ce este etica biomedicală?
2. De ce ar trebui să le pese creștinilor despre etica biomedicală?
3. Care sunt câteva din consecințele care vor avea loc dacă nu ne informăm despre etica biomedicală?
4. Care teorie etică crezi că este cea mai apropiată de înțelegerea biblică a eticii? De ce?
5. Este embrionul o ființă umană? Cum ti-ai apăra viziunea?
6. Explică un mod în care vei fi sare și lumină cu referire la etică biomedicală.

7. Povestește despre chemare dintr-o perspectivă teologică. Care crezi că e chemarea ta? De ce?
8. De ce e important să povestești despre chemare?

BIOETICA – TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR: INDICATORI IMPORTANTI ÎN DEMNITATEA UMANĂ – de Dr. Michael J. Sleasman

Pe măsură ce studiile și inovațiile tehnologice oferă tot mai multe metode eficiente de atenuare a suferinței, prelungesc și îmbunătățesc calitatea vieții și vindecă multe boli care au chinuit istoria umană, ne confruntăm tot mai mult cu alegeri etice complexe cu privire la punctul până în care putem merge ca să realizăm aceste intervenții. Secolul nostru a fost numit secolul biotehnic, având în vedere importanta și speranța acordată biotehnologiei din domeniul medical. Pentru mulți oameni, problemele etice privind cercetările pe celulele stem embrionare, terapia genică, biologia sintetică și clonarea terapeutică nu se aseamănă deloc cu etica medicală timpurie, când relația doctor-pacient și profesionalismul între cadrele medicale erau principalele probleme etice. Odată ce bioetica a evoluat într-un câmp interdisciplinar de angajament, chestiunile cărora se adresează s-au extins cu mult dincolo de granițele preocupărilor inițiale din domeniul eticii medicale. Într-adevăr, pe măsură ce studiile medicale și inovațiile tehnologice au progresat și s-au accelerat, însuși natura medicinei este pusă sub semnul întrebării. Problemele cu privire la relația doctor-pacient și importanta atingerii oamenilor în practică clinică sunt acum înlocuite cu goană după leacuri pentru boli și cu eficiența rece a protocolului și tehnicii.

În acest eseu vom traversa peisajul evolutiv al bioeticii, începând de la originile sale tradiționale din etica medicală și urmărindu-l prin dilemele complexe ale epocii noastre contemporane, cufundată în tehnologie. Vom începe cu o analiză a întrebărilor și problemelor din bioetica tradițională. Apoi vom trece la a explora peisajul contemporan, în curs de dezvoltare a ceea ce vom numi Bioetica 2.0. Vom încheia prin examinarea oportunităților Bisericii de a se implica în cultura largă a acestor probleme etice importante.

Bioetica clasică: De la etica medicală, tehnologia reproductivă și probleme la sfârșit de viață, până la apariția Biotehnologiei

Multe persoane din domeniul bioeticii consideră articolul din revista Life, publicat în 1962 și intitulat „Ei decid cine trăiește și cine moare” că începutul conștientizării publice despre aspectele bioetice, introduse prin inovarea dializei de rinichi. Bioetică, văzută ca un domeniu specializat de cercetare, a apărut ca disciplină contemporană cu o istorie veche de reflecție

etica. Deși termenul „bioetică” are origini recente, multe dintre conceptele de bază ale bioeticii și a surorii sale, etica medicală, se regăsesc în tradiția hipocratică și tradiția filozofică.

Tradiția hipocratică a slujit ca bază fondatoare a medicinei occidentale, preluată din Jurământul lui Hippocrate apărut și practicat din secolul IV î.Hr. până în istoria recentă a medicinei, fiind considerat și azi o directivă principală pentru profesia medicală. Jurământul lui Hippocrate, recitat cu credincioșie de către multe generații de studenți la medicină, este cunoscut pentru idealul înalt de profesionalism medical și pentru promovarea faimoasă a bunăstării pacientului prin principiul „nu fă nici un rău”. Acest jurământ și tradițiile ce au urmat în medicina occidentală au urmărit o practică a medicinei bazată pe principii. Odată combinate cu viziunea iudeo-creștină, aceste afirmații au adus un respect nemiștinat pentru valoarea și demnitatea vieții umane. Aceste două afirmații au funcționat ca principii dominante pentru medicina occidentală, până la apariția epocii moderne, venită odată cu ridicarea Iluminismului.

Secolele 18 și 19 au văzut impactul revoluțiilor științifice în ridicarea medicinei moderne și odată cu ea, a responsabilității morale de a pune întrebări cu privire la etica îngrijirii și a tratamentului. În această perioadă a progreselor medicale au apărut noi întrebări care treceau granițele medicinei, filozofiei (în special a eticii) și a religiei (în special a teologiei). Conversațiile care au rezultat cu privire la etica medicală (mai târziu cunoscută ca etica clinică), s-au născut ca un câmp de investigare.

În secolul 20, terorii celui de-al doilea Război Mondial și încălcările drepturilor oamenilor în special prin eugenici în Germania nazistă (și în Statele Unite, de asemenea, deși acest fapt nu este la fel de bine cunoscut), au adus o cercetare mai amănunțită a profesiei medicale. Aceasta a dus la considerații cu privire la responsabilitatea cadrelor medicale față de pacienți, acordându-și o atenție mai mare pentru autonomia și drepturile pacientului și pentru importanța acordului pacientului informat în practica medicinei. Mai mult, protejarea pacienților în experimentele medicale a devenit un aspect căruia i s-a acordat atenție specială, care mai târziu a evoluat în problema contemporană ce privește etica subiecților umani în cercetări.

Etimologic, bioetica se referă la etica vieții, sau poate mai exact, „etica științei vieții”, deși în utilizarea recentă, acest termen trimite mai degrabă la profesia medicală. Pe măsură ce studiile științifice și inovațiile tehnologice au continuat, sensul mai larg al termenului a acumulat mai mult interes, lărgind câmpul de cercetare să includă chestiuni etice direct aplicabile nu doar pentru om, precum etica animalelor sau a mediului înconjurător. Așa cum reiese clar din denumirea termenului, bioetica este o subdisciplină a eticii. În mod specific, este o categorie a eticii aplicate, care reflectă asupra dezvoltării în știința vieții, mai exact cu privire la umanitatea noastră comună.

Tensiunea dintre aspectele practice ale bioeticii - care tind spre evaluarea bazată pe caz – și aspectele primordiale ale teoriei și metodologiei, au reprezentat o dezbateră continuă în bioetică. Această tensiune a acumulat mai mulți spini pe măsură ce bioetica s-a diversificat în natura sa interdisciplinară. Conversația s-a extins, incluzând specialiști și practicieni ai academiei (filozofi, teologi, oameni de știință cercetători și fizicieni) și practicieni medicali (medici, asistenți, tehnicieni), până în domeniul legal și politic (avocați, oficiali ai guvernului și grupuri de interese) și chiar și până la cei din serviciile sociale și consilieri. Natura diversă interdisciplinară a bioeticii a dus de multe ori la inabilitatea de a ajunge la înțelegeri în piețele publice, din cauza diferențelor metodologice vaste și a ipotezelor aduse pe masă de către fiecare dintre aceste discipline divergențe.

Bioetica 1: Probleme în creștere

Multă lume a observat că întrebările tradiționale despre bioetica clasică aveau de-a face cu aspecte privitoare la viață și moarte. Cum era de așteptat, aceste interese tradiționale puneau mult accentul pe începutul și sfârșitul vieții, punând întrebări despre când începe viața omului și/sau cum ar trebui să se sfârșească viața omului. Într-adevăr, acestea au fost considerate ca cele două faze inițiale ale bioeticii, pe care teologul Nigel Cameron le numește epoca „creării” și „luării” vieții umane. Ca să ne fie mai ușor, vom numi aceste categorii „Bioetica 1”, prima epocă a bioeticii. Cameron mai identifică o a treia categorie pe care o numește „falsificarea” vieții umane, pe care o vom analiza în a doua parte a acestei lucrări și pe care o voi numi „Bioetica 2.0”. După cum vom vedea, există o tranziție distinctă în schimbarea înfățișării bioeticii între aceste două faze.

Bioetica 1 este identificată printr-o serie de progrese medicale cheie, legislație definitorie și hotărâri judecătorești, precum și câteva chestiuni etice pe care le-au ridicat aceste legi. Câteva dintre cele mai importante progrese medicale au fost: primul transplant de rinichi cu succes în 1954, prima amniocenteză în 1966 și primul transplant de inimă în 1967. În domeniul legal și legislativ, decizia Curții Supreme a *Roe v. Wade* din 1973 și pasajul din prima lege pentru testamentul în viață din California, în 1976 au fost momente de cotitură pentru domeniul bioeticii în dezvoltare. Brusca, probleme necunoscute au introdus o complexitate morală crescândă în îngrijirea pacientului. Aceste probleme includeau alocarea de organe rare și tratamente care puteau salva vieți, cunoașterea deficiențelor copiilor aflați încă în pânțece, codificarea autonomiei pacientului prin recunoașterea testamentelor în viață și drepturile reproductive după alegerea femeilor.

Pentru mulți, bioetica a fost reprezentată în primul rând de dezbateră avorturilor. Mai mult cu toate celelalte aspecte, acesta a fost un semn distinctiv în bioetica creștină, devenind apoi cunoscut ca mișcarea pro-viață. Lungile bătălii legale și legislative în apariția deciziei *Roe v. Wade* au încercat să limiteze și/sau să răstoarne libertatea precedentă de a avorta. Mai mult,

avortul ca aspect bioetic este văzut de mulți ca un subiect de maximă importanță întrucât implică câteva chestiuni fundamentale cu privire la așa numitul „drept la viață” sau, așa cum e numit de mulți, „sfințenia vieții”.

Avortul abordează câteva chestiuni relevante care includ întrebarea dacă oamenii au moștenit valoarea și demnitatea, sau disputată întrebare despre care este momentul în care începe viața, acestea fiind cântărite în contextul autonomiei, siguranței și riscului maternal, în mod particular. Din punctul de vedere bioetic al unui creștin, sunt foarte importante întrebările cheie cu privire la persoana umană și conceptul teologic de imagine după chipul lui Dumnezeu. Concepte mai recente asupra avortului s-au concentrat pe problemă dreptului la conștiința a medicului – o poziție care susține că medicilor nu ar trebui să li se ceară să practice (sau să recomande pacienților) acțiuni cu care doctorul nu este de acord din punct de vedere etic. Mișcări recente în cadrul organizațiilor obstetrice și ginecologice acreditate, precum și discuțiile cu privire la reforma sănătății au făcut din asta o problemă proeminentă pentru mulți medici creștini.

Un alt aspect bioetic recent pe lângă avort a fost etica contraceptivă și reproductivă ca un întreg. La apariția revoluției sexuale, problemele cu privire la avort și contracepție au luat o cu totul altă însemnătate odată cu apariția eticii reproductive. În multe privințe, contracepția slujește ca o extensie a problemei reflectate în avort, mai exact în cazul utilizării anumitor metode contraceptive (ex. anumite tipuri de contraceptive orale, dispozitive intrauterine sau contraceptive de urgență) care demonstrează calități abortive (ex. permiterea fertilizării ovulului și a spermei, dar împiedicarea/prevenirea implantării ovulului fertilizat sau expulzarea acestuia din uter). Pentru alții, îngrijorați mai mult de implicațiile eticii sexuale ca întreg, contraceptivele reflectă separarea activității sexuale de procreare. Așadar, în cadrul considerațiilor etice asupra contracepției, există o varietate de întrebări referitoare la însemnătatea sexualității și utilizarea adecvată a oricărei forme de control artificial al sarcinii. Recent, considerații etice ridicate de dezvoltarea medicamentului RU-486 și a „pilulei de după”, au adăugat probleme profesionale privitoare la întrebarea dacă există și un drept la conștiință pentru farmaciștii care nu doresc să prescrie medicamente abortive.

După prima naștere cu succes ca rezultat a fertilizării în vitro (FIV) din 1976, tehnicile reproductive asistate (cunoscute și sub denumirea de „tehnicile reproductive artificiale”) au modificat versul di Proverbe despre cum începe viața. Procrearea, conceptul ce avea legături teologice cu rolul divin în originea copiilor și miracolul nașterii, a fost transformat în fata tehnologiilor și procedurilor legate de viață. Brusca, am fost puși în fața întrebării dacă copiii sunt născuți sau creați și când au devenit copiii asemenea unor produse și mărfuri, în loc de binecuvântări.

Folosirea termenului contemporan de „reproducere” cu referire la procreare, a redefinit idea de cum pot fi născuți copiii în termeni de produse, proceduri și categorii tehnologice de eficiență și calitate, printr-o furtună de progrese medicale și tehnologice. Evoluția în medicină și tehnologia de reproducere a trecut de la proceduri simple (ex. inseminare artificială) la proceduri mai complexe (ex. fertilizarea în vitro) și în final la introducerea de gameți străini donați (ovul și/sau spermatozoid) și surogați (ex. oferirea uterului unei femei care să poarte sarcina până la naștere, pentru un alt cuplu). Expansiunea acestor persoane străine implicate în procedurile de reproducere, donatori și surogați, complică și mai tare relațiile maritale și relațiile dintre părinți și copii, necesitând totodată și stabilirea multor aspecte legale și etice cu privire la apartenența copilului, drepturi de proprietate și donatori.

În contextul contemporan au mai apărut și alte probleme etice reproductive. Odată cu creșterea valorii germenilor umani pentru fertilitate, s-a ridicat problema exploatării femeilor prin procurarea de germeni contra cost pentru FIV și în câteva cazuri, pentru cercetări. Mai mult, explozia de FIV ca industrie nereglementată în UȘ a dus la o mulțime de practici contestabile printre care avortul anumitor subiecți datorită implantării inutile a prea multor embrioni și înghețarea așa-numitor „embrioni extra”. Până în 2009, între 400.000 și 1 milion de embrioni se aflau în cutii criogenice în clinici de fertilitate din Statele Unite, așteptând un final potrivit (ex. adopția/donarea embrionului, terminarea acestuia prin dezgheț, distrugerea prin cercetări științifice/medicale). Colectarea germenilor prin FIV și fertilizarea următoare a embrionilor în afara uterului a contribuit și la procesul științific ce a culminat în cercetările despre celulele stem și clonare.

Ultimul domeniu clasic al Bioeticii 1 este reprezentat de probleme apărute la sfârșitul vieții. Odată ce speranța de viață a fost extinsă prin medicina modernă, oamenii în vârstă se confruntă mai mult cu prospectul morții datorată de o boală pe termen lung, și nu ca rezultat al unui deces brusc (atac de cord său accident vascular). Deși beneficiile unei vieți prelungite sunt clare, aceste procese prelungite ridică numeroase întrebări precum mijloace de alocare a resurselor limitate, dacă nutriția și hidratarea artificială sunt proceduri de bază esențiale, reținerea și retragerea adecvată a anumitor tehnici și proceduri medicale, precum și dezbaterile etice despre decesul asistat de medic sau eutanasiu. Pe măsură ce cercetările despre îmbătrânire continuă să se dezvolte, aceste probleme sunt înlocuite pe scena contemporană de către problemele legate de prelungiri radicale a vieții și cercetări despre imortalitate.

Pe când aspectele precedente reprezintă subiectele clasice în discuțiile bioetice, realitățile prezente a resurselor limitate ridică un teanc de probleme medicale legate de filozofia medicinei și concurența modelelor economice și politice în practica medicală. Ritmul continuu al progreselor medicale și costurile medicale în creștere au dus la conversații semnificative cu privire la alocarea resurselor și relațiile încordate dintre pacienți, medici și entitățile de îngrijire

medicală. Acesta implică etica clinică și costurile de îngrijire, structura educației medicale, asigurarea și răspunderea medicală, cercetările farmaceutice și prețurile medicamentelor și lista merge mai departe.

Secvențarea genomului uman finalizată în 2003 a fost apogeul unui proiect internațional de 13 ani cu implicații profunde și în multe sensuri marchează momentul cheie de trecere de la Bioetica 1 la Bioetica 2.0. Această realizare imensă a dus la descoperiri științifice fantastice în domeniul geneticii și în mod particular, în înțelegerea ADN-ului uman. Pe când primele probleme etice se concentrau pe cercetări în terapii genetice, problemele contemporane se îndreaptă spre apariția opțiunilor de testări genetice, spectrul eugenicilor, și posibilități de concepere a copiilor. În mod particular, combinată cu progresele în tehnologia de producere asistată, aceste tehnologii se pot dovedi a fi o combinație periculoasă. Aproape 90% dintre copiii concepuți *in utero* cu deficiențe genetice (în special cei cu sindromul Down) sunt acum avortați.

Odată cu presiunea spre testarea personală a genomului, a apărut și o neliniște publică pentru informația și intimitatea genetică. Această problemă a dus în final la introducerea unui pasaj în legislația federală a Statelor Unite prin care se interzicea discriminarea genetică de către angajași și companiile de asigurări medicale. Deși această lege a fost văzută ca un succes în adresarea problemelor cu privire la informația genetică, a venit după aproape un deceniu de încercări legislative eșuate ce au avut loc cu mulți ani înainte de secvențarea genomului uman. Aceste întârzieri legislative demonstrează cum deseori politica și legislația publică rămân în urmă semnificativ față de știință și tehnologie.

Alte probleme genetice care au apărut vizează faptul că conștientizarea genetică a dus la o confuzie între predispozițiile genetice și determinismul genetic. Această confuzie i-a făcut pe mulți să redefească ce înseamnă să fii uman dintr-o perspectivă pur materială, reducând umanitatea la simplii roboți după consistența noastră genetică. Mai mult, pe măsură ce secvențele genetice sunt înțelese mai bine, apar din nou chestiunile vechi cu privire la terapii genetice, cu propriile prospecte de redefinire a ce înseamnă a fii uman.

Biotehnologia și alte tehnologii în curs de dezvoltare reprezintă ultimele categorii ale bioeticii tradiționale, dar în același timp constituie poduri între Bioetica 1 și Bioetica 2.0. Sub multe aspecte, acestea sunt ultimele generații de descoperiri și „progrese” în cercetări medicale, științifice și tehnologice. Cele mai proeminente discuții în biotehnologie au fost cele privitoare la celulele stem, clonarea umană și crearea hibridilor om-animal. Alte probleme tehnologice de la orizont includ nanotehnologia, forme de viață sintetică, tehnologii cibernetice și trans-umanismul. Aspectele cheie ale problemelor etice privind aceste biotehnologii includ statutul embrionului uman, aprobarea și limitarea intervențiilor tehnologice și dificultatea identificării diferențelor dintre terapie și intensificare.

Conștientizarea publică privind biotehnologia s-a concentrat pe medicina regenerativă, cercetările despre celulele stem primind cea mai mare atenție. Cercetările celulelor stem se împart în două tipuri. Cercetările celulelor stem embrionare, care momentan necesită distrugerea embrionilor, sunt cele mai importante, dar încă nu au obținut vreun tratament clinic cu succes. Cercetările celulelor stem distructive non-embriionare, pe de altă parte, includ celule stem adulte, provin din surse precum măduva osoasă, țesut fetal și sângele cordonului ombilical. Aceste celule stem adulte s-au dovedit a fi chiar benefice în tratarea cu succes a cancerului sub diferite forme, tratarea unor boli autoimune și a problemelor sanguine. Inițial s-a crezut că flexibilitatea celulelor stem embrionare le va da un potențial mai mare în dezvoltarea tratamentelor și remediilor. Dezvoltarea celulelor stem plnipotențe induse care provin din celule ale pielii sau alte celule mature și demonstrează aceeași flexibilitate ca și celulele stem embrionare, precum și câteva studii care încep să recunoască o flexibilitate mai mare în celulele stem adulte tradiționale, mulți încep să se întrebe dacă mai este necesar sau chiar eficient să folosim celule stem embrionare.

Bioetica 2: Evoluția terenului bioeticii contemporane

Odată cu ridicarea ultimelor două categorii de progrese tehnologice (genetică și biotehnologia) și problemele ridicate, hotărâm plecarea din Bioetica 1. Această trecere nu sugerează că întrebările ridicate de Bioetica 1 au încetat sau și-au pierdut relevanța, deoarece ele continuă să ne provoace umanitatea în fiecare zi. Mai degrabă, trecerea de la Bioetica 1 la Bioetica 2.0. semnifică apariția unui nou set de întrebări și probleme. Aspectele cheie din Bioetica 1 presupunea identificarea răspunsurilor la următoarele întrebări: Când începe viața umană? Când se încheie? Contează calitatea vieții? Toate ființele umane au dreptul la valoare specială și demnitate? Ce atrage aceasta după sine? Implicațiile deciziilor tind să fie personale și izolate sau cel puțin limitate la sferă deciziilor familiale sau personale, sau poate în același timp pot fi legiferate și judecate la nivel social.

Bioetica 2, totuși, are parte de o schimbare radicală în natura și implicațiile întrebărilor noastre etice din cauza schimbării în natura tehnologiilor și impactul lor potențial asupra umanității. Deoarece știința împinge limitele în controlul începutului și sfârșitului vieții, lăsând cazurile marginale tot mai puține și mai limitate ca scop, suntem mai puțin îngrijorați de momentele când viața începe sau se încheie. Impactul acestor noi probleme se mută de la persoană la o societate cu implicații globale. Chiar și cele mai bune intenții, dacă nu sunt adresate bine, pot duce la consecințe catastrofale. Provocările Bioeticii 2.0. ne forțează să începem să ne întrebăm ce înseamnă să fii om.

Ascensiunea epocii computerului și revoluțiile biotehnologiei găsesc și vor găsi tot mai multe convergențe în refacerea și cu-modificarea omului. Cu predilecția societății contemporane spre tehnologie și știință, care să îmbunătățească calitatea vieții noastre, împotrivirea față de

imperativul tehnologic devine tot mai dificil. Așa cu Președintele Consiliului de Bioetica a observat într-un raport, provocarea cu aceste tehnologii este că nu sunt par să fie create cu sfârșituri nefaste în minte. Dimpotrivă, este potențialul lor de dubla utilizare, oferind în mod simultan puterea de a trata terapeutic și de a intensifica, ceea ce le face greu de evaluat. Pericolul în conceperea bebelușilor nu va fi părintele care încearcă să creeze un super-copil ci mai degrabă părintele care vrea ce e mai bun pentru copilul lor și încearcă să obțină fiecare avantaj genetic posibil. În acele momente, ființele umane devin simple mărfuri, instrumente ca mijloace și nu scopuri în ei înșiși. Cu toată presiunea aceasta, nu e de mirare că autoarea Katherine Hayles, la fel ca cercetătorii Hans Moravec și Michael Dyer, afirmă că „epoca umanului se îndreaptă spre sfârșit”.

Bio-angajamentul: Oportunități pentru biserică de a se implica în cultura prin bioetica contemporană

Bioetica 2.0. necesită o strategie mult mai cuprinzătoare de a răspunde la problemele din fata noastră. Răspunsurile la problemele Bioeticii 1 au fost deseori cazuistice, în încercarea lor de a discerne conduite potrivite în decizii dificile. Pe măsură ce conceptul de a fi pro-viață a devenit un simplu abțibild, justificarea pentru demnitatea umană a devenit un înlocuitor gol, umplut cu orice context care părea potrivit. Acostările teologice a valorilor speciale și a demnității vieții înrădăcinate în imaginea lui Dumnezeu, au fost pierdute. Lecția învățată este că trebuie să existe substanță teologică în spatele pozițiilor bioetice pe care le luăm. Trebuie să aibă rădăcini în reflecții pătrunzătoare asupra Scripturii, dar și asupra tehnologiei. Aceste întrebări se bazează pe tehnologii și situații care nu existau în timpurile biblice.

Trebuie să devenim adepți ai înțelegerii lumii din punct de vedere teologic, trecând de la convingeri cu privire la ce înseamnă să fii om și relațiile umanității la restul creației și la uneltele pe care le creăm. Nu putem trăi ca și cum aceste probleme bioetice țin de domeniul filmelor sau literaturii SF. Sunt probleme reale, unele dintre ele fiind deja aici, unele se află încă la orizont și altele sunt încă la o distanță tehnologică. Această realitate cere ca Biserica să depășească temerile de tehnologie. Indiferent dacă e vorba de Bioetica 1 sau 2.0, ambele ne cer să avem o cunoștință de bază în știință, mai exact în biologie, dacă vrem să putem dezvolta răspunsuri informate pentru noile descoperiri științifice și inovațiile tehnologice din ziua de azi. Lipsa de informație este cea mai evidentă în discuțiile despre cercetările celulelor stem embrionare, unde atât publicul general, cât și biserica sunt deseori informați greșit.

Bioetica este o sferă în care Biserica are oportunități mari de a implica lumea pentru o varietate de motive. Așa cum am menționat mai devreme, un factor primar este ca bioetica se confruntă în special cu existența umană, cu toate slăbiciunile și imperfecțiunile ei fizice. Mai mult, problemele de bioetica au loc deseori în contextul grelelor lupte personale. Aceste momente personale de greutate sunt oportunități de a ne arăta grija și sprijinul, de a sfătui și a ne

demonstra dragostea. E important să subliniem că în 2004, Comitetul Lausanne pentru Evanghelizarea Mondială a identificat bioetica ca fiind una dintre primele 31 cele mai importante probleme din lume relevante pentru lucrarea evanghelizării. Oportunitățile bisericii în bioetica vor include abordări tradiționale precum activismul și apărarea, dar va fi nevoie și de educație și echipare. Biserica trebuie să treacă de la reactivitate la pro-activitate în aceste probleme presante din ziua de azi.

Mai mult, așa cum a observat Nigel Cameron, Bioetica 2 va cere atât o nouă paradigmă pro-viață, cât și un nou tip de politică. Potrivit lui Cameron, această paradigmă nouă pro-viață va necesita ca noi să avem răspunsuri mai bune la întrebările bioetice care sunt „la fel de grave pentru conștiința noastră ca pentru civilizație, în amenințarea lor pentru importanta vieții umane”, și să nu reducem totul la problema avortului. Mai mult, peisajul în schimbare al bioeticii ne cere să creăm alianțe dificile cu cei care nu împărtășesc aceleași sentimente pro-viață, însă sunt foarte interesați de demnitatea umană după naștere și sunt suspicioși în fata intervențiilor tehnologice. Abilitatea de a trece peste câteva diferențe în convingeri va fi necesară, luând în considerare impactul acestor tehnologii asupra umanității comune, pentru că în fapt, discutăm despre viitorul a ceea ce înseamnă să fii om.

ÎNTREBĂRI PE CARE LE PUN OAMENII – de Joni Eareckson Tada și Nigel M. De S. Cameron

*Ca autori ai cărții **Cum să fii creștin într-o lume total nouă**, lui Joni și Nigel li s-au pus multe întrebări despre subiecte precum cercetări pentru celule stem, clonare, inginerie genetică și biotehnologie. În această lucrare, vor împărtăși câteva dintre răspunsurile lor. Totuși, amintiți-vă că astfel de replici scurte nu pot oferi niciodată un răspuns complet la probleme umane atât de complicate. Vă încurajăm să le aplicați în contextul celorlalte informații și povestiri personale pe care le-ați întâlnit în Dincolo de Suferință. Joni și Nigel vă provoacă, de asemenea, să căutați voi înșivă răspunsuri și să le împărtășiți cu ceilalți. Ei vor ca și voi să învățați biserica cum să trăiască pentru Dumnezeu în această lume specială a secolului 21!*

Clonele au suflet?

Bineînțeles! Dumnezeu nu dă suflet doar unor anumiți oameni. Geneza 1 ne spune că *fiecare* ființă, fiecare membru al speciei noastre, este făcut după chipul lui Dumnezeu. Asta înseamnă că au suflete. Noi avem sufletul din momentul în care devenim umani (adică atunci când începe viața noastră biologică, indiferent dacă suntem embrioni fertilizați sau clonați).

Faptul că s-au înfăptuit lucruri rele pentru a începe viața oamenilor clonați nu afectează statutul lor ca oameni. Nu vă îndoiiți niciodată ca embrionii micuți nu sunt pe deplin umani. Nu doar că sunt membrii ai speciei umane (așa cum și embrionii de cimpanzei sunt membrii ai speciei cimpanzeilor), dar știm că Isus a luat forma umană ca un zigot, un mic embrion. Atunci a început viața lui umană și atunci a început și a noastră.

Dacă într-o zi se vor naște copii clonați, și ei vor fi pe deplin umani, chiar dacă au rezultat din acțiuni care nu ar fi trebuit să fie folosite niciodată pentru a crea oameni. Oamenii „proiectați” sunt tot oameni; dar pentru că au rezultat din planificare cuiva, demnitatea lor umană este compromisă.

Uneori oamenii spun „Dar bebelușul clonat nu este unic; este o copie”. În termeni genetici, este adevărat. Dar la fel sunt și gemenii identici! Gemenii se nasc natural, deci nu e nimic în neregulă să fi geamăn. Clonele nu se nasc natural, și bineînțeles, în lor de gemeni sau triplete s-ar putea să ai zece mii de „clone identice”, toți de vârste diferite, copii după o celebritate apărută în revista *People*.

Dar genele nu reprezintă totul. Chiar și în pântec, gemenii sunt diferiți în aspecte importante: au amprente diferite, creierii lor se dezvoltă diferit. Așa că gemenii identici pe care îi întâlnim (poate și tu ești unul!) sunt deseori similari în mod straniu, dar totodată diferiți – câteodată chiar foarte diferiți.

Ce putem face noi?

Deseori oamenii pun întrebarea aceasta cu resemnare, simțind că lucrurile rele sunt inevitabile și eforturile noastre nu vor duce la nimic. Nu este adevărat!

Creștinii au avut un impact mare în istorie, tocmai pentru că nu s-au dat bătuți. Ei au crezut într-un Dumnezeu măreț! Și peste tot în jur vedeau oportunități în care să poată avea un impact.

Indiferent dacă vei avea un impact în viața unei singure persoane sau în viața unei națiuni, este ceva măreț. Putem vedea azi impactul pe care creștinii l-au avut în niveluri înalte ale politicii. Putem de asemenea să vedem importanța lor la nivele joase. Mișcarea pro-viață de mai devreme ne-a învățat că putem să le facem pe amândouă, trebuie să le face pe amândouă – să deschidem centre pentru femei cu sarcină nedorită și să încercăm să schimbăm legile ce aprobă „avorturile la nașteri parțiale”, apărând victimele nenăscute ale violenței.

Avem nevoie de exact aceeași abordare asupra acestor probleme variate, așa cum am luat-o și pentru avort. Trebuie să trăim vieți diferite, să fim o mărturie pentru prietenii, vecinii și colegii noștri, să lucrăm împreună ca să învingem răul și să promovăm binele la fiecare nivel al culturii noastre. Dacă ne descurajăm, trebuie să ne amintim de marele exemplu al lui William Wilberforce și lunga sa campanie pentru desființarea sclaviei. De asemenea, trebuie să ne informăm mai bine pentru că indiferent de ce descurajări întâlnim, există întotdeauna alte locuri unde lucrurile merg mai bine. Mass-media nu va ajuta întotdeauna. Nu mulți americani știu că „clonarea terapeutică”, un aspect atât de important în politica US, a fost de fapt interzisă în nord, după granița cu Canada.

Deci *fiecare* poate face ceva! E nevoie să te gândești, să te rogi și să îți dai seama ce trebuie să faci tu.

Ar trebui să folosim fertilizarea în vitro?

Oamenii au atitudini diferite în fata acestei întrebări și putem înțelege de ce. Catolicii au fost învățați să evite fertilizarea în vitro pentru că implică prea multe probleme morale. Evangheliștii spun deseori că nu s-au gândit deloc la asta. Unii care s-au gândit au hotărât că e greșit. Alții au concluzionat că totul depinde de ce hotărăști să faci cu tehnologia. În final, e o chestiune de conștiință – trebuie să hotărăști în prezenta lui Dumnezeu, după ce ai studiat punctele pro și contra.

Dar câteva lucruri ne sunt clare. Aceasta *nu* este o procedură medicală obișnuită; e plină de probleme morale. Nu credem că trebuie să alegi „cei mai buni” embrioni și să te scapi de ceilalți. Credem că nu ar trebui să crezi mai mulți embrioni decât ai de gând să îi implantezi și nici că ar trebui să implantezi mai mulți decât e în siguranță să duci într-o sarcină și să prin care să supraviețuiască. Nu credem că e în regulă să îngheți embrionii; sunt ființe umane și cei pro-viață nu bagă alte ființe umane în frigider. Nu credem că femeile necăsătorite ar trebui să folosească vreodată în vitro; copiii ar trebui să fie avuți în contextul căsniciei. Nu credem că mamele surogat vor fi vreodată justificate; să porți copilul altcuiva pentru bani (pânțecede închiriat), nici chiar dacă e prieten sau familie. Și bineînțeles, nu credem că ar trebui folosiți „gameți donatori” – spermă sau ovule de la alți oameni în afara cuplului în cauză.

Unii oameni folosesc în vitro ca să poată avea proprii copii, restricționând cu grijă folosirea tehnologiei, pentru ca aceste aspecte negative să poată fi evitate. Dacă vei folosi sau nu, depinde de tine, odată ce te-ai rugat și ai vorbit despre asta și ai citit tot ce poți despre avantaje și dezavantaje pentru a avea un bebeluș în eprubetă.

Am folosit în vitro și am înghețat embrioni; ce ar trebui să facem acum?

Știți povestea călătorului din Irlanda care întrebă cum se ajunge la Dublin? I s-a răspuns: „Nu poți începe de aici!”. Într-o lume căzută, întotdeauna vom avea de-a face cu situații în care să ne dorim să nu ne fi implicat.

Cheia este să îți amintești *cine* sunt embrionii tăi înghețați. Nu sunt lucruri; sunt parte din trupul tău; sunt oameni: oameni mici, inconștienți, înghețați. Deci ce ar trebui să faci? Ar trebui să le dai o șansă la viață. Asta va însemna să îți asumi responsabilitatea, să îi implantezi și să porți sarcina până la termen, dacă este capabilă (medical), ca și cu orice alt copil. Este posibil ca ei să fie „adoptați” de alt cuplu și programele ca Snowflakes permit asta. Folosirea unei mame „surogat” pentru a salva un embrion care altfel ar pieri este diferit față de cazul în care am porni de la început cu dorința de a folosi în vitro pentru mame surogat – așa cum adoptarea unui copil este diferită de răpirea sau cumpărarea unui copil.

Embrionii microscopici sunt cu adevărat oameni?

Atunci când presa vorbește despre oamenii pro-viață spun despre convingerile noastre că sunt pur și simplu incredibile. Cum poate un embrion minuscul, microscopic să aibă cu adevărat o demnitate care să îi dea „dreptul la viață”? Cum poate să fie un „el” sau o „ea”, „unul ca noi”?

Când o spui așa, *poate* sună incredibil. Primii embrioni – zigoți, blastociști, cuvinte tehnice variate îi descriu în stadii diferite de dezvoltare – sunt minusculi, inconștienți, nu au organe, sistem nervos său creier – și din 1970 a fost posibil să se facă experimente pe ei. Unii creștini care sunt categoric împotriva avortului au unele îndoieli. De fapt, una dintre cele mai

descurajatoare experiențe în dezbaterile despre clonare și cercetări pentru celulele stem embrionare a fost când niște politicieni „anti-avort” au decis că sunt în favoarea distrugerii embrionilor tineri.

Există două răspunsuri de bază la această întrebare. Unul vine pur și simplu din știință. Deși embrionii minusculi ni se par foarte diferiți de embrionii ce se dezvoltă mai târziu sau de fetus (folosim acest cuvânt din a 8-a săptămâna de gestație încolo), problema încă rămâne. Imaginația noastră este de vină. Fiecare realitate ce am învățat-o despre genetică și embriologie sugerează că greșim dacă avem astfel de îndoieli. Tot ce e nevoie ca să transformi un embrion într-un student de facultate sunt două lucruri: un mediu potrivit și mâncare. Deci când cineva spune „Acela nu prea arată ca o ființă umană”, răspunsul este „Exact așa arată ființele umane când sunt mici; așa arătam și eu și tu la vârsta aceea”. Un filozof faimos a scris cândva un eseu intitulat „Am fost și eu un zigot?” Bineînțeles, răspunsul este da!

După multe, multe schimbări mari în dezvoltarea omului, zigotul devine un alegător. Unii oameni au sugerat ca cei mai mari apar după naștere, când nouă ființă umană devine conștientă de sine și capabilă să comunice sau când el sau ea devin capabili să se îngrijească de ei însuși (adolescenți? După facultate?). Ideea este că suntem ființe biologice care trecem prin multe schimbări. Dacă nu rămânem atenți asupra a ceea ce este important în specia umană, vom fi expuși la rasism și alte tipuri de discriminare împotriva celor cu dizabilități, în vârstă sau orice alt tip de oameni ce a devenit la modă să fie considerat mai puțin decât uman.

Dar creștinii au un alt răspuns. Pentru noi, e ușor! Noi credem în Isus. Și știm că Isus a devenit ca unul din noi prin încarnare. Odată ce mama lui, Maria, l-a născut în mod miraculos, prin puterea Duhului Sfânt, a început viața Lui umană ca Fiu a lui Dumnezeu. Citiți povestea de Crăciun de la începutul Evangheliei lui Luca și amintiți-vă că Luca era doctor. El ne spune că atunci când Maria avea doar 6 luni, s-a întâlnit cu verișoara ei, Elisabeta, care era gravidă în 6 luni cu bebelușul Ioan Botezătorul. Ioan „a săltat” de bucurie în pântecul mamei sale Elisabeta în prezenta micului Isus, dând prima mărturie față de Isus. Și bineînțeles, citim în Geneza 1 ca fiecare membru este făcut după chipul lui Dumnezeu. Așa a putut fii Isus o ființă umană pentru că suntem deja făcuți după imaginea lui Dumnezeu. Și așa a putut deveni încarnat ca și zigot.

Nu ar trebui creștinii să fie în favoarea leacurilor?

Dezbaterea cu privire la cercetările embrionare au degenerat uneori într-un meci cu urlete – cel puțin din cealaltă parte. Oricât de rezonabili încercăm să fim, tot se strigă la noi. Încercăm să fim raționali în legătură cu nevoia pentru știința etică, cu pericolele creării de oameni în masă pentru experimente și cu faptul că în trecut, știința a făcut lucruri teribile (ex Germania nazistă).

Ei însă strigă înapoi: „Putem găsi leacuri!”. E ciudat, că și creștin, să fii într-o dezbatere publică; suntem întotdeauna acuzați că nu suntem raționali, dar de fapt noi suntem cei cu cazul rațional!

Bineînțeles, suntem de acord cu „leacurile”. S-ar putea să fim sceptici când oamenii de știință și biotehnicienii folosesc un limbaj extravagant și deseori nesincer, în căutarea pentru fonduri federale și din dorința de a evita orice fel de reguli etice în munca lor. Suntem de acord cu leacurile care vin din cercetări etice. Și partea bună despre descoperirile recente în știința vieții este că există multe moduri de a ajunge la aceleași rezultate. Nu mulți oameni știu că *toate* aplicațiile „cercetării celulelor stem” pe ființe umane au rezultat nu prin folosirea embrionilor, ci a așa-numitelor celule stem „adulte” – celule ascunse în propriul nostru corp.

Sunt un pastor și sunt îngrijorat că biserica noastră să nu se implice în politică

Suntem de acord! Bisericile nu sunt menite să fie afiliate unui partid și rar ar trebui să se implice în ceva din domeniul politicii. Creștinii iau propriile decizii în dreptul partidelor politice și bisericile noastre trebuie să rămână locuri unde ești liber să fii democrat, republican sau să te alături partidelor mai mici care susțin demnitatea și libertatea umană. Catolicii tind să fie mai mult democrați. Evanghelicii albi tind să voteze republicani. Evanghelicii afro-americani votează democraticii. Luăm deciziile politice pentru anumite motive și este important că păstorii din biserici să nu ne spună „Dacă ești un creștin adevărat, trebuie să votezi cu X”.

În același timp, bisericile trebuie să îi învețe pe oameni valorile unui credincios care trăiește în secolul 21. Nu trebuie să ne spună pe cine să votăm, însă ar trebui să ne spună că *trebuie* să votăm și să ne informăm bine despre aspectele din spatele alegerilor. Uneori există campanii cu privire la un singur aspect (de exemplu voturile din California privind eutanasia și cercetările celulelor stem) asupra cărora creștinii au o viziune distinctă, indiferent de partidul politic. Biserica nu devine dintr-o dată „politică”, dar e nevoie să își îndemne membrii pentru aceștia să se simtă încurajați să se comporte ca cetățeni creștini, să se informeze cât mai bine și să fie siguri că e bine ca credincioșii să se implice în cultură și să voteze pentru lucrurile bune și împotriva celor rele. Asta înseamnă să fii „sare și lumină” într-o democrație.

Mulți creștini cred că există doar două opțiuni: să transformi biserica într-un grup de campanie politică sau să renunți complet și să trăiești ca și cum ai fi pe lună. Nici una dintre acestea nu este calea creștină. O sarcină cheie a bisericii este să îi educe pe credincioși să devină cetățeni informați și să își exercite cetățenia pentru Isus Hristos. Acesta va fi un lucru foarte important într-o lume nouă.

ȘI ACUM CE FACEM? – de Joni Eareckson Tada și Nigel M. De S. Cameron

Ne aflăm într-un punct unic din istorie. Toate descoperirile din tehnologie care a permis omenirii să treacă de la culturile tribale primitive la societăți complexe au început doar să ne pregătească pentru ce va urma.

Am început să folosim tehnologii pe noi înșine, să ne remodelăm, să determinăm ce vom fi – un punct de cotitură în istoria rasei umane. Până acum, natura noastră umană ne-a fost „dată”, am moștenit-o și am luat-o pe gratis. Ne păstrăm în formă, mâncăm sănătos, folosim operații și medicamente pentru accidente sau boli. Suntem cine suntem și ce ne-a creat Dumnezeu.

În prag

Astăzi stăm în pragul unei lumi noi în care va depinde tot mai multe de noi să decidem cine vom fi. În anume feluri mici și semnificative, deja este așa.

Folosirea tehnologiei în vitro cu „diagnosticare genetică pre-implantare” ne permite să scăpăm de embrionii bolnavi genetic și să facem avorturi din timp. De asemenea, ne permite să alegem bebeluși ai căror țesuturi și organe s-ar putea să vrem să le folosim mai târziu, pentru alții.

Dezbaterea despre clonare ne ajută să vedem cum vor evolua lucrurile. Imaginați-vă: Întâi va avea loc o nouă descoperire, o tehnică nouă, o realizare uimitoare și tulburătoare. Va domina ziarele și împreună cu tot restul lumii, ne vom face griji despre ce înseamnă aceasta. Industria biotehnică și aliații săi din comunitățile medicale și de știință vor insista pentru acceptarea ei. De obicei, descoperirile științifice noi nu au nevoie de o lege ca să le facă legale; legile vechi trebuie să fie revizuite și asta e dificil. Mânia și alarmă din politică publică va fi complexă și dificilă.

Cei care susțin nouă tehnică vor susține prospectul „leacurilor”. Oamenii bolnavi sau cu dizabilități vor defila în fața comitetelor congresionale și în fața camerelor de televiziune.

Între timp, susținătorii biotehnicienii se vor juca cu limbajul și se vor folosi de grupurile țintă ca să conceapă cea mai bună metodă de marketing pentru acest produs. Câteodată vor aborda o tehnică imorală – ca în reclamele pro-clonare cu Hary și Louise, când un personaj îl întrebă pe celălalt (cu referire la clonarea embrionilor pentru experimente) „Asta nu înseamnă clonare?” și primește răspunsul „Nuuuu!”. Dr. Joseph Goebbels, șeful de propagandă a lui Adolf Hitler, a devenit faimos pentru afirmația că minciunile trebui să fie mari ca să fie credibile. „Minciuna

cea mare” a industriei biotehnice care neagă de tot acea clonare embrionară experimentală este o avertizare teribilă a ceea ce urmează să înfruntăm în curând. Devalorizarea limbajului va face dezbateră incredibil de grea.

Între timp, noi abia am făcut un pas în prima noastră luptă pentru demnitatea umană în fata biotehnologiei. Mulți creștini îngrijorați au trecut în prima linie a campaniei împotriva clonării. Și totuși alții nu reușesc să vadă importantă acestei probleme sau nu prea știu multe despre ea. Puțini înțeleg că acesta este doar vârful unui ghețar biotehnic. Ne așteaptă o problemă care va rivaliza și va întrece importantă acordată până acum avortului. Speciile umane sunt în proces de re proiectare și reinventare; ne așteaptă „viitorul post-uman”.

În cartea lui faimoasă despre viziunea creștină asupra vieții, Francis Schaeffer pune întrebarea *Atunci cum ar trebui să trăim?* Cum trebuie să trăim noi, ca și creștini în primii ani ai secolului 21? Cum trebuie să trăim, cunoscând amestecul de binecuvântări și amenințări care vor veni odată cu revoluția biotehnică – precum și amenințarea profundă care ar putea-o reprezenta pentru omenire? Sunt aceste lucruri inevitabile? Ne putem împotrivi lor? Ce strategie ar trebui să folosim?

STRATEGII PENTRU BISERICĂ

Sare și lumină în secolul 21

Dumnezeu ne cheamă să fim sare și lumină și acest rol nu a fost niciodată mai important ca și acum. Suntem lumină când declarăm adevărul; suntem sare când păstrăm binele și împiedicăm căderea. Suntem chemați să fim sare și lumină în față amenințării biotehnologiei pentru natura umană și demnitatea ei unică. Așadar ce vom face?

Există 4 strategii care lucrează împreună.

1. **Fii diferit!** Apostolul Pavel ne spune să nu ne conformăm standardelor lumii în care trăim. Avem nevoie de acest principiu mai mult ca niciodată, acum când înfruntăm lumea cea nouă. Așa cum creștinii au învățat să spună „nu” avortului și așa cum vor fii nevoiți în curând să spună „nu” eutanasiei, vom avea de-a face cu utilizări complexe ale tehnologiei, însă păstrându-ne identitatea creștină distinctă.

Găsim puțină încurajare în modul în care au răspuns creștinii la fertilizarea în vitro. Păstorii și profesorii au ignorat-o și mulți credincioși au trecut prin cicluri de tratamente fiind foarte puțin conștienți de imensele problemele etice implicate. Dar dezbateră pe clonare și cercetările celulelor stem embrionare ne-a făcut să ne trezim și să realizăm că avortul nu e singurul aspect cu o semnificație profund morală. Acum suntem mai alerți

al viitorul biotehnologiei în dezvoltare. Dacă putem învăța ceva din această experiență, vom fi pregătiți la cerințele pentru integritatea noastră de care vom avea nevoie în curând. S-ar putea ca învățătura noastră să întâmpine provocări mărețe odată ce pășim spre aceste ispite vaste ale noii lumi – ispite în umbra lui Babel.

2. **Fii informat!** Biserica lui Isus Hristos trebuie să fie de departe cel mai informat sector al populației ca respect pentru aceste întrebări noi și amenințări pe care le reprezintă. Aceasta înseamnă educație – și Biserica este foarte capabilă să pună în mișcare inițiative educaționale mărețe pentru membrii săi. Numai în acest fel vom deveni pregătiți să trăim vieți diferite și să slujim că sare și lumină pentru demnitatea umană în cultura noastră.
3. **Mobilizează-te!** Trebuie să ne mobilizăm. Energia și dedicarea care au caracterizat răspunsul creștinilor la avort ne arată ce putem realiza. Totuși, după cum știm, munca politică pentru avort a implicat doar o mică parte din biserică. Mulți au compătimit; putini au acționat. Avem potențial vast în biserică, zeci de milioane de credincioși, alături de resursele educaționale a congregațiilor individuale, avem sute de facultăți, semnării și scoli biblice. Avem organizații creștine independente, site-uri web, reviste și conferințe. Chiar dacă provocările biotehnologiei devin cea mai mare oportunitate pentru creștini să fie un răspuns sare-și-lumină în acest secol, avem la dispoziție o rezervă mare de resurse.
4. **Implică-te!** Trebuie să ne implicăm. Ca și în alte mari probleme din ziua de azi, există oameni din afara bisericii care sunt de aceeași părere cu noi; îi întâmpinăm cu bucurie și căutăm să lucrăm împreună cu ei. O astfel de strategie a fost și fundamentul eforturilor faimoase ale lui William Wilberforce de a opri sclavia. Acest distins domn britanic lucra cu oricine dorea să lucreze cu el ca să îmbunătățească condițiile sclavilor, să oprească comerțul cu sclavi și în final să abolească sclavia în Imperiul Britanic cu o generație înainte ca Războiul Civil să se declanșeze în Statele Unite. Am lucrat împreună cu necredincioși pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, împotriva pornografiei, pentru drepturile umane, reforma condițiilor prizonierilor și libertatea religioasă. Trebuie să lucrăm cu alții.

Majoritatea oamenilor sunt de acord ca clonarea este greșită. Asta include mulți lideri religioși – unii de aceeași religie, alții creștini liberali, precum și lideri evrei și islamici. De asemenea, include și mulți ecologiști sau feminisți. Creștinii trebuie să fie gata să lucreze împreună cu oricine crede că demnitatea umană este în joc în revoluția biotehnologică și e gata să lucreze cu noi. Ne va aduce alături de oameni care în alte aspecte au viziuni total diferite.

Fii diferit. Fii informat. Mobilizează-te. Implică-te. Ideile puternice pot avea consecințe puternice – dar trebuie să ne construim strategii și să le urmăm dacă vrem ca aceste idei să modeleze cultura. Asta răspundem multor credincioși dedicați care ne întrebă „Dar ce putem face?”

Uneori accentul e pus pe *eu*. „Ce pot face *eu*?” Întotdeauna oamenii pun această întrebare ca un mod de a ridica din umeri, a ridica mâinile cu teroare, sau de a întoarce spatele și a pleca din fata unei probleme care pare prea mare ca să fie înfruntată. Dar răspunsul este întotdeauna foarte practic. În restul capitolului vom sublinia câțiva pași practici pe care îi putem cu toții urma, începând de acum. Credem într-un Dumnezeu măreț care a dat oamenilor resurse puternice pentru astfel de timpuri. Această bătălie poate fi câștigată. Dar trebuie să fim gata de luptă.

Avortul și viitorul biotehologic

Cheia către programul educațional care va trezi biserica spre viitorul biotehologic este dedicarea noastră ca să ne împotrivim avortului. Pentru o generație, avortul a captat inima și imaginația credincioșilor ca nimic până atunci. Pornind încet, evanghelicii s-au alăturat catolicilor într-un parteneriat egal atât în politică cât și în îngrijirea socială. Ca rezultat, mișcarea pro-viață a devenit puternică în Washington DC și în capitale ale statelor din întreaga națiune. Prin sute de centre pentru sarcini nedorite, zeci de mii de voluntari dedicați lucrează ca să împiedice cultura avortului în comunitățile lor. Avortul s-a dovedit să fie singura problemă a bioeticii care a implicat conștiința creștinilor și i-a dictat acțiunile. Într-adevăr, s-a dovedit să fie problema socială care a capturat imaginația credincioșilor la scară mare. Oferă o analiză atentă asupra influenței politice și a fost principalul semn distinctiv a programului nostru în problemele culturale. Urmărim o cultură a vieții.

Totuși, deși avortul este considerat problema principală pentru mulți creștini, mai puțini decât am fi dorit au luat această problemă în serios. În fiecare biserică poți găsi o mână de activiști. Atâta depinde de păstor sau preot. Nu e din cauză că majoritatea păstorilor evanghelici sau a preoților catolici sunt de acord cu dreptul mamei de a alege, însă ci pentru ca ei au alte priorități. Nu cred cu toții că această problemă este importantă.

Aceasta nu este o critică. Dumnezeu nu ne cheamă să ne petrecem tot timpul și să ne folosim toate resursele luptând împotriva avortului. Credincioșii înfruntă multe provocări într-o cultură care încet începe să își întoarcă spatele la viziunea creștină asupra lumii. Dar în multe biserici, prioritățile sunt aspectul interior al clădirilor noi.

Pentru mulți creștini, marile probleme sociale și culturale din ziua de azi nu prea le atrag atenția. *Majoritatea creștinilor evanghelici nici măcar nu merg la vot!* Mulți dintre ei par să poată trăi într-un complet dezangajament de cultură și oportunitățile ei de a fi sare și lumină. Isus a spus pilda Bunului Samaritean ca să ilustreze cum oamenii religioși se pot folosi de religia lor ca să împiedice dragostea pentru semenii lor. Toată activitatea religioasă a generației noastre, cu organizațiile, clădirile și întâlnirile, ne pot acoperi atunci când ignorăm nevoile din ziua de azi și oportunitățile noastre să le acoperim. Uităm convenabil că, fiind creștini, fiecare oportunitate este și o responsabilitate.

În al doilea rând, mișcarea pro-viață s-a axat aproape exclusiv pe avort și a arătat puțin interes pentru problemele în dezvoltare ale biotehnologiei sau amenințarea crescândă a eutanasiei. Avortul, bineînțeles, nu este o boală; este un simptom. Mișcarea spre avort liber nu este o dezvoltare individuală; se trage dintr-o prăbușire mare a ideii noastre asupra ceea ce înseamnă să fii om și dintr-o profesiune medicală slabă și îngăduitoare care a fost de acord cu ipotezele sociale schimbătoare. Eutanasia este un simptom mai târziu al aceleiași boli.

Când Francis Schaeffer și C. Everett Koop au publicat strigătul la trezire, *Ce s-a întâmplat cu rasa umană?* – o carte și o serie video puternice care au avut un efect dramatic asupra evanghelicilor din întreaga lume – ideea lor era exact aceasta: că avortul și eutanasia sunt produse gemene ale aceluiași abandon al sfințeniei vieții.

În al treilea rând, când ne aruncăm privirea spre viitorul biotehnologiei ce se desfășoară înaintea noastră, marea punct forte a mișcării pro-viață – accentul puternic pe avort – se poate transforma și într-un punct slab. Pentru că deși avortul este un exemplu viu al unui grup mare de principii – tratarea oamenilor ca pe obiecte, folosirea ființelor umane ca mărfuri, negarea imaginii lui Dumnezeu – în spatele avortului stă o nouă mentalitate în medicină și societate. Ajungem la o discuție mai largă în care medicina și tehnologia sunt în proces. Eutanasia și clonarea nu reprezintă „alte” probleme; sunt părți ale aceleiași probleme. Și așa cum am afirmat pe tot parcursul cărții acesteia, fabricarea și manipularea vieții umane este greșită în același fel cum uciderea este greșită. Avortul, cu toată teroarea lui, nu este problema principală; este doar cel mai simplu exemplu de abuz al demnității umane în cultura noastră de până acum. Dar există și altele. Și se înrăutățesc.

Așadar când începem să educăm biserica, trebuie să începem cu avortul dar să nu ne oprim acolo. Ceea ce stă în spatele acțiunilor de *a lua* viața umană (avort, eutanasiu), *a crea* viață umană (copierea și manipularea biotehnologiei noi – clonarea, ingineria genetică) și prospectul de *falsificare* a vieții (inteligenta artificială, nanotehnologia) este de fapt un singur principiu: dorința de putere și control asupra vieții omului, a noastre și a altora. Este o dorință pentru putere și control de a decide, nu doar aspecte cu privire la viață și moarte, dar și ce fel de viață

să trăim. Este dorința Babel de a declara independentă față de Dumnezeu și de a deține control absolut asupra noastră și a afacerilor noastre. Este păcatul rebeliunii împotriva lui Dumnezeu, apărut prima dată în Grădina Eden, revenind în uciderea lui Abel de către fratele său, Cain și în final demonstrat de constructorii turnului Babel. Și totuși, ei doar ne pregăteau calea. Ceea ce ei au construit cu mortar și cărămizi, noi construim cu ovule, spermatozoizi, gene și nanotehnologie.

Dacă vom încerca să prevenim, cu ajutorul lui Dumnezeu, ceea ce C.S. Lewis a numit „abolirea omului”, acești primi ani ai secolului 21 sunt momentul nostru strategic. Avem în generația noastră cele mai bune oportunități pentru creștini să fim sare și lumină. Avem o cauză atât de măreața încât ne este greu să îi percepem importanta. Avem șansa să modelăm viitorul în bine, pentru Dumnezeu, să înfrângem forțele care intenționează să distrugă natura umană așa cum o cunoaștem acum. Turnul Babel se înalță din nou, o provocare de înaltă tehnologie împotriva gloriei lui Dumnezeu și a demnității creaturilor umane. Constructorii turnului Babel de azi sunt gata să își formeze un nume la scară înaltă. Dumnezeu ne-a chemat să stăpânim pământul Lui. Isus Hristos ne-a numit să fim sare și lumină în corupția generației noastre. *Aceasta* este sarcina noastră.

Trebuie să mergem înainte.

Nu luptăm împotriva mass-mediei, a industriei biotehnologice sau a companiilor farmaceutice. În această bătălie, luptăm împotriva puterilor spirituale ale întunericului.

Creștinii recunosc că Diavolul este o ființă reală. Scriptura îl numește un mincinos, ucigaș și pârașul fraților (Ioan 8:44, Apocalipsa 12:10). El *minte*, susținând premisa că „o grămăjoară de celule într-un vas Petri” nu este vrednică de respect moral și garanții legale. Diavolul este un *ucigaș* pentru că promovează distrugerea vieții umane, fie că e vorba într-un laborator de cercetare sau la căpătâiul patului unei persoane a cărei viață depinde de aparate. În final, este *fărașul fraților* pentru că defăimează creștinii, făcându-i vinovați de faptul că le pasă mai mult de niște „zigoți” decât de oameni reali cu boli grave; Diavolul îi condamnă constant pe credincioșii care luptă pentru siguranța vieții și promovează demnitatea umană.

La Centrul Internațional de Dizabilități al Joni and Friends și Institutul Creștin de Dizabilități, înțelegem că aceasta este o bătălie morală, o luptă dusă purtată pentru ceea ce cred oamenii cu privire la embrionul uman. Credem că ținta progreselor medicale reflectă principiile morale ale *cuiva*; nu vrem ca media, politicienii, celebritățile, companiile farmaceutice și industria biotehnologică să stabilească principiile morale. Liderii înțelepți care au viziuni creștine asupra lumii ar trebui să fie modelele noastre. Avem nevoie de avocați ce au un respect adânc pentru viață și o dedicare pentru îmbunătățirea culturii noastre, și nu pentru reducerea ei.

Tu ești acest avocat. Primii oameni cu dizabilități care au fost duși de echipele medicale naziste au fost cei care nu aveau apărători sau persoane care să vorbească pentru ei sau să îi reprezinte. Când Psalmul 140:12 afirmă *Știu că Domnul face dreptate celui asuprit, dreptate, celor lipsiți*, Dumnezeu se gândește la mâinile tale și vocea ta.

Ce presupune asta?

Promovează o perspectivă pro-viață în biserica ta prin pornirea unei lucrări pentru persoanele cu dizabilități...prin organizarea vizitelor la cămine de îngrijire...prin formarea de parteneriate cu centre pentru sarcini nedorite.

Anunță echipa de rugăciune a bisericii tale despre nevoia de rugăciune pentru aceste aspecte. Oferă-le informații despre politici și legi locale, statale și naționale. Dacă biserica ta nu are o echipă de rugăciune, organizează un grup de oameni cu inimi deschise care împreună vor aduce aceste probleme în fata lui Dumnezeu, prin rugăciune.

Cere-i păstorului să vorbească în câteva serii despre cercetările pe celulele stem sau să organizeze o duminică despre Importanța vieții.

Organizează o dezbatere despre cercetările pe celulele stem la biserica ta.

Cere unui colegiu sau seminar iu biblic din comunitatea ta să tina un curs extracurricular, la biserica ta, despre bioetică și invită alte biserici să participe și să facă public cursul.

Cere unui cuplu informat și interesat din biserica ta să tina un seminar informațional scurt despre etica tehnologiilor reproductive artificiale, incluzând fertilizarea în vitro.

Planifică un curs la Școala Duminicală folosind un curriculum asemănător *Playing God?: Facing the Everyday Dilemmas of Biotechnology (Jocul de-a Dumnezeu?: Înfruntarea dilemelor zilnice a biotehnologiei)*, de Charles Colson și Nigel M. de S. Cameron.

Oferă-te ca voluntar într-un azil de îngrijire.

Întreabă-te cum ai putea tu sau cineva mai în vârstă, din biserica ta, să slujești într-un comitet de etică la spitalul local.

Sponsorizează un simpozion la biserica ta; adună patru sau cinci persoane care pot vorbi pe subiectele din această carte.

Coordonează scrierea unor scrisori către reprezentativii statului și curtea supremă de justiție locală sau națională. Aceste scrisori trebuie să fie personale și să nu sune ca și cum ar fi copiate

dintr-o campanie organizată. O scrisoare personală informează nu doar legislatori și judecători, ci și funcționarii și personalul care fac cercetări pentru biroul judiciar.

Coordonează o rețea de scriitori, fie în vârstă sau cu dizabilități, care să trimită articole sau scrisori editorilor, în special ziarelor locale din orașul tău.

Mai mult decât orice, împărtășește-ți convingerile prin conversații argumentate, cu prieteni, vecini, colegi și membrii ai familiei. A fi sare și lumină în comunitatea ta înseamnă să vorbești oamenilor despre aceste probleme, indiferent dacă faci asta în timp ce aștepți la frizerie, vizitezi un azil, porți o conversație într-o cafenea, mergi la o întâlnire a comitetului de bioetică a unui spital, te afli în pauză la facultate sau îți petreci câteva ore într-o sală de așteptare la spital.

Te afli într-o bătălie pentru mințile și inimile oamenilor...*tu ești avocatul.*

În cartea *Cum să fii creștin într-o lume nouă*, vorbim și despre povestea lui Larry, un șofer de camion care și-a fracturat gâtul și și-a dorit să moară. Iată ce i-am scris eu (Joni), lui Larry:

Dragă Larry,

Pot înțelege faptul că pur și simplu nu mai vrei să mergi mai departe. Pe bune. Sunt zile când mă trezesc, chiar și acum, după atâția ani, și mă gândesc, Doamne Isuse, nu mai am putere. Dar cu cât sunt mai slabă fizic, cu atât trebuie să mă sprijin mai mult pe Domnul; și cu cât mă sprijin mai mult pe El, cu atât realizez mai tare cât este de puternic. Dumnezeu pare întotdeauna mai mare pentru cei care au mai multă nevoie de El. Este atras de oameni ca tine și ca mine. El are o inimă specială pentru cei slabi. Și am să îți spun sincer, prefer să fiu în cărucior și să Îl cunosc pe EL decât să fiu pe picioarele mele fără El. O să mă rog pentru tine în următoarele săptămâni, cerându-i lui Dumnezeu a te ajuta și să te mângâie...și Domnul Isus, Pâinea Vieții, Învierea și Viața, cel care are Cuvintele vieții, te va ajuta să îți dorești să trăiești. Până atunci, îți trimit câteva resurse și grupuri din zona ta care pot fi avocații tăi în azilul de îngrijire.

Lui Larry *nu* îi este mai bine să moară decât să trăiască cu dizabilități. E mai bine să trăiești cu dizabilități decât să te iei după înțelepciunea acestui veac. Mai bine să urmezi viața...Învierea și Viața. Și viața pe care o dă Isus este întotdeauna îmbelșugată. Pentru aceasta a fost Isus răstignit pe cruce. Nu doar ca să ne elibereze de păcat, ci să revindică această lume ca fiind a Lui, de drept.

Acesta este mesajul care va schimba inima lui Larry. Și este mesajul care, cu multă rugăciune, va schimba inima unei societăți...inima națiunii noastre.

DIZABILITATEA, CHEMAREA ȘI „UN FEL DE VIAȚĂ IMPUSĂ OMULUI” – de Dr. Rick Langer

Introducere

Dizabilitatea este văzută deseori ca un impediment în chemarea cuiva, impusă de circumstanțe exterioare sau evenimente necontrolabile, limitând abilitatea noastră de „a deveni cine suntem cu adevărat”. Astfel de limitări în autorealizare sunt evident problematice, dar răspunsul unora a fost să încerce să schimbe viziunea noastră asupra dizabilităților, negând că le sunt impuse și punctând părțile bune pe care le pot aduce. Deși există cu siguranță părți bune atunci când ai o dizabilitate, încercarea de a schimba viziunea noastră asupra dizabilităților ar însemna să confundăm problema. Adevărata problemă nu este modul de înțelegere a dizabilităților (oricât de problematic ar fi), ci modul de percepere a chemării noastre. Chemarea cuiva este o impunere – ca urmare, chiar dacă dizabilitățile sunt, într-un sens, impuse, asta nu le face incompatibile cu chemarea cuiva. Ci din contră, e normal să vezi dizabilitatea cuiva compatibilă, constructivă și contribuind la chemarea sa.

Pentru a demonstra asta, mă voi folosi de lucrarea teologului puritan, William Perkins, din secolul 16. Dezbaterile lui cu privire la chemare au fost printre cele mai influente scrieri puritane despre chemare. Analizele lui Perkins vor forma o fundație în evaluarea contribuțiilor abilităților și dizabilităților în chemarea unui individ. În final, vom face o aplicație similară a noțiunii de chemare în cazul bisericii, și nu a individului. În ambele cazuri, se va dezbate faptul că suntem chemați să ne luăm dizabilitățile și să le includem ca părți constructive în chemarea noastră divină.

Chemarea din perspectivă teologică

Conceptiile creștine despre chemare au trecut printr-o schimbare dramatică în timpul reformei protestante. Noțiunea care timp de secole a fost aplicată doar celor cu o slujire vocațională, dintr-o dată a devenit aplicabilă pentru orice creștin. Atât ramura luterană, cât și cea reformată implicate în reformă împărtășeau această gândire. Termenul și-a găsit exprimarea deplină în rândul puritanilor englezi, în special în lucrarea lui William Perkins, *A Treatise of the Vocations (Un tratat al vocațiilor)*.

Perkins începe prin oferirea unei definiții: „o vocație sau chemare este un anumit fel de viață, menit sau impus omului de către Dumnezeu, spre binele tuturor”. Observați că originea și

scopul unei chemări sunt ambele externe. Chemarea are *originea* în Dumnezeu și *scopul* ei este binele tuturor. De ce crede Perkins asta? Motivele lui sunt bine explicate în textul său:

Autorul fiecărei chemări este însuși Dumnezeu...fiecare om trebuie să trăiască așa cum este chemat de Dumnezeu. Într-o tabără militară, Generalul stabilește locul în care va sta fiecare om...și acolo va trăi și va muri. Așa este și în societatea umană: Dumnezeu este Generalul care stabilește pentru fiecare om care este chemarea lui personală...unde va trăi și va muri...Din nou, într-un ceas...există multe roțițe...unele se învârt într-o parte, altele în cealaltă parte, unele merg încet, altele mai repede: dar toate sunt ordonate de mișcarea ceasului. Iată aici o asemănare remarcabilă a providenței speciale a lui Dumnezeu asupra omenirii, El fiind ceasul măreții lumi, care alocă fiecărui om mișcarea și chemarea sa...Ca urmare este adevărat când spun că Dumnezeu însuși este autorul și începutul chemărilor...

Bineînțeles, Generalul este preocupat de bătălie ca întreg și nu de fericirea fiecărui soldat. Cu adevărat, se presupune că soldatul s-a înrolat pentru o cauză mai înaltă decât propria fericire. În același fel, roțițele unui ceas se mișcă într-un mod care are sens doar dacă este privit ca întreg. În ambele cazuri, scopurile externe finale sunt mult mai fundamentale decât scopurile individuale ale fiecărei părți. Și așa cum scopul chemării este extern persoanei care o primește, tot așa și originile chemării sunt din afară și nu dinăuntru. Chemările au originea la General sau ceasornic și vin mai degrabă ca o comandă și nu ca o alegere. În cuvintele lui Perkins, chemarea este o impunere.

Această definiție este puternic în dezacord cu noțiunea contemporană de chemare. Majoritatea discuțiilor contemporane despre chemare se centrează pe descoperire de sine și satisfacție personală. Omul își caută chemarea, nu o primește ca o poruncă. Chemarea omului este exprimarea „adevăratului sine” și când este găsită o astfel de chemare, omul găsește fericire și împlinire adevărată. Chemarea va coincide cu talentele și personalitatea noastră și va sluji ca un mijloc de exprimare de sine care în final va fi o binecuvântare atât pentru noi cât și pentru restul lumii.

Este clar că dizabilitățile sunt un impediment în calea chemării înțeleasă în al doilea sens. Ele sunt dizabilități abilități și nu abilități. Sunt impedimente, nu talente. Sunt o impunere, nu un dar. Noțiunea contemporană de chemare nu e pregătită să facă față unei dizabilități. Și exact în acest punct, definiția lui Perkins pentru chemare devine atât de relevantă. Este o definiție a chemării care are sens ca impunere și își găsește întrebuintarea dincolo de fericirea personală. Urmăriți câteva dintre elementele esențiale ale teologiei chemării care reies din perspectiva lui Perkins:

1. Chemarea nu este aleasă. Este impusă omului ca o necesitate logică și teologică. Chemarea, ca înțeles propriu al cuvântului, este adresată de către o persoană spre o altă persoană. Așadar, ca o necesitate logică, chemarea provine din exteriorul persoanei care o primește. Ca urmare, este ciudat să vorbim despre „căutarea” chemării, „găsirea” sau „descoperirea” chemării. Chemările nu sunt căutate, găsite sau descoperite; lor li se răspunde. Deși pot fi mediate în multe feluri, originea lor este întotdeauna Dumnezeu. așa cum o pune Perkins, „autorul oricărei chemări este însuși Dumnezeu”.
2. Chemarea este deseori neînțeleasă la nivelul individului. În primul rând, întrucât chemarea necesită un „apelant”, ca o necesitate logică, nu poate fi acordată o considerare deplină unei chemări luând în calcul un singur individ. Chemarea trimite individul în afara sa și e inteligibilă numai dintr-un punct extern. Perkins ilustrează asta apelând la mișcările motorășului unui ceas care, luate individual, au mișcări derutante și neînțelese, dar în ansamblu, motorășele produc mișcarea stabilă și consistență a ceasului care arăta fără greșală timpul și anotimpurile.
3. Chemarea slujește pentru binele tuturor. Observați că analoghia lui Perkins la motorășele ceasului nu presupune că chemarea noastră nu are sens. Dimpotrivă, sugerează că pentru ca aceasta chemare să aibă sens, va trebui să apelăm la un întreg mai mare – și pentru Perkins, acest întreg mai mare este „binele tuturor”. Nu e surprinzător faptul că chemarea noastră se concentrează pe binele altor oameni. Dumnezeu este originea tuturor chemărilor, dar nu Dumnezeu este cel care are nevoie de noi. Lui nu îi lipsește nimic ce am putea noi să îi oferim; nu are nici o slăbiciune pe care am putea-o întări; nu are nici o boală pe care am putea-o vindeca. Ca urmare, chemarea va implica tot timpul o a treia parte – o altă ființă umană sau o instituție care are nevoie de slujirea noastră. Acțiunile noastre individuale devin inteligibile în lumina binelui comun al omenirii, sau scopurile particulare ale bisericii sau nevoile celor pe care Dumnezeu i-a așezat lângă noi. Chemarea creștină este un apel la slujire.

Această înțelegere teologică a chemării ridică anumite întrebări practice. Cel mai evident, dacă o chemare este „un fel de viață impusă omului”, în ce mod este impusă? Cu siguranță, într-o lume căzută există multe impuneri asupra oamenilor. Cum poate știi cineva dacă impunerea este de la Dumnezeu? Mai mult, pare contra-intuitiv să presupunem că dorințele noastre și abilitățile sunt irelevante chemării noastre. Cu siguranță, îndeplinirea corectă a unei chemări are corelații cu abilitățile native și dorințele individului. Și pare normal să ne întrebăm dacă chemarea omului este determinată de principii generale și aplicații personale ale înțelepciunii, sau dacă se presupune că vine direct de la Dumnezeu într-un mod supranatural. Perkins nu e indiferent la astfel de întrebări și încearcă să le răspundă.

Deși el definește chemarea ca un mod de viață impus omului, vorbește mai departe despre „alegere” chemării. Această contradicție aparentă este rezolvată când luăm în considerare modelele de „alegere” a chemării descrise de Perkins. El încurajează omul să își consulte „afecțiunile [dorințele] și abilitățile”. Ipoteza lui este ca pasiunile inimii noastre și abilitățile pe care le deținem sunt daruri providențiale de la Dumnezeu. Pe cei pe care îi cheamă, Dumnezeu îi și înzestreaază cu „daruri competente și favorabile precum cunoștința, înțelegerea, dexteritatea și altele la fel, și ca urmare îi face capabili să îndeplinească sarcinile chemării lor”. Așadar darurile și abilitățile persoanei slujesc ca indicatori spre chemarea sa. Dumnezeu care cheamă este și Dumnezeu care creează; avem fiecare motiv să deducem că chemarea noastră și construcția noastră au fost lucrute după voia aceluiași Dumnezeu. Ca urmare, deși originea chemării este clar în Dumnezeu, unul dintre cele mai bune moduri de a o desluși este să privim în interiorul nostru. Cu toate acestea, chiar și în acest punct Perkins este precaut și afirmă că „mulți oameni sunt parțiali în judecarea propriilor înclinații și daruri, iar cea mai bună metodă pentru ei este să folosească sfaturile și ajutorul altora care sunt capabili să îndrume și să discearnă mai bine decât ei.” Așadar chiar dacă unul dintre primii indicatori ai adevăratei chemări din partea lui Dumnezeu sunt darurile și înclinațiile noastre, acestea nu sunt identificate cel mai bine printr-o analiză interioară, ci de către alte persoane care te cunosc foarte bine.

Perkins adaugă că deseori chemarea este distribuită de autorități umane. Din nou, ipoteză este că toată autoritatea este în final a lui Dumnezeu, dar de multe ori este mediată prin oameni care sunt plasați ca autoritate peste noi. Așadar, în virtutea situațiilor din viața noastră și plasarea în anumite jurisdicții politice, suntem supuși anumitor autorități umane care, foarte bine ar putea deveni canale pentru chemarea divină.

Sumarizând, deși originea chemării noastre este Dumnezeu, este deseori mediată prin factori umani. Acești factori includ darurile noastre, cel mai bine văzute prin ochii semenilor noștri, circumstanțele providențiale și structura autorității ce a fost desemnată divin. Individul își va identifica chemarea printr-o convergență a acestor canale umane controlate providențial.

Chemarea, abilitatea și dizabilitatea

Dizabilitatea are legătură cu această discuție cu privire la chemare, datorită unor paralele interesante între abilitățile și dizabilitățile noastre:

1. Abilitățile și dizabilitățile sunt la fel de eficiente în descoperirea modelării providențiale de către Dumnezeu și ca urmare sunt indicatori egali către chemarea noastră. Perkins afirmă „...cei care intră într-o chemare fiind apoi incapabili să îndeplinească sarcinile, nu au fost niciodată chemați de Dumnezeu”. În același fel în care o abilitate contribuie la confirmarea unei chemări, o inabilitate (sau dizabilitate) contribuie la infirmarea

chemării. În ambele cazuri, putem încerca să discernem chemarea lui Dumnezeu prin potrivirea dintre chemare și aptitudine.

2. În Scriptură este clar că nu doar darurile și abilitățile vin prin hotărâre divină, ci și slăbiciunile și dizabilitățile. Moise își făcea griji pentru inabilitatea lui de a vorbi, Ghedeon se îngrijora de vârsta lui, Pavel era îngrijorat pentru abilitatea sa de vedere. Dar în fiecare din aceste cazuri, a fost clar ca impedimentul în cauza există după voia lui Dumnezeu. Au fost îngăduite acestor oameni după voința divină. Și în fiecare din cazuri, ceea ce părea să fie un defect s-a dovedit să fie de fapt hotărât de Dumnezeu ca să ajute la chemarea lor în moduri indirecte. Așa cum unele motorașe ale unui ceas par câteodată derutante și anumite motorașe chiar se învârt în sens opus ceasului, toate au o contribuție esențială la scopul final de a arăta ora.
3. Atât abilitățile, cât și dizabilitățile contribuie la contextul nostru social. Datorită aptitudinilor, o persoană își dezvoltă în mod natural relații, legături și obligații. S-ar putea să fie legături cu cei care au aceeași dizabilitate; sau legături cu cei care au nevoie de aceste abilități; în oricare din cazuri, abilitățile noastre ne leagă de anumite autorități, trezesc anumite pasiuni, și ne leagă de anumite obligații. Dizabilitățile creează și ele un context social – împărtășirea acelorași daruri sau nevoi fac posibilă crearea unor contexte pentru relații umane. Odată ce acest context este creat, rezultă automat toate structurile umane normale de autoritate, obligație și relaționare. Iar chemarea ne este impusă prin aceste contexte sociale – indiferent dacă printr-un mod formal de autoritate civilă pe care o descrie Perkins sau prin diverse structuri de societate civilă, la fel de reale.
4. Deși nu este menționat explicit de către Perkins, merită să observăm că nici abilitățile, nici dizabilitățile nu definesc cine suntem noi. De fapt, de multe ori este supărător pentru o persoană să fie definit de abilitatea sau dizabilitatea sa. Este dureros și se întâmplă des în cazul celor cu dizabilități să fie etichetați de dizabilitate și efectiv, identitatea lor să fie redusă la dizabilitatea lor. Dar și abilitățile pot reduce identitatea cuiva, de exemplu actorul care este identificat după un succes remarcabil într-un anumit rol. Ca urmare, identitatea cuiva ajunge să fie definită de o singură trăsătură a acelei persoane și ca rezultat, chemarea persoanei devine constrânsă artificial. Așadar e important să ne amintim că deși abilitățile și dizabilitățile contribuie la chemare, nici una nu ar trebui să i se permită să definească complet chemarea persoanei.

Dizabilitatea și abilitatea în contrast

De asemenea, există diferențe clare între abilități și dizabilități – în special cu privire la experiența subiectivă. Așa cum a fost menționat la început, deseori percepem dizabilitatea ca

pe o impunere sau limitare. Nu este un mod de a ne exprima libertatea, ci mai degrabă o limitare a libertății noastre. În acest sens, dizabilitățile sunt opusul abilităților care de obicei ne dau puterea de auto-exprimare. Darurile sunt deseori combinate în identitatea percepută de noi, așa că ne considerăm „artiști măreți” sau „lideri puternici”. Într-adevăr, este atât de normal să ne încorporăm darurile în identitatea noastră, încât uităm de tot că sunt daruri. Suntem mândri de darurile noastre, aproape ca și cum ar fi propriile realizări. Deși unele persoane pot purta ușor o dizabilitate, se întâmplă mai des ca o persoană să fie mândră de cum s-a ales cu dizabilitatea decât să fie mândră exact de dizabilitate.

Dizabilitățile pot fi văzute și ca distrugătoare de chemarea noastră. Ele împiedică abilitatea noastră de a ne îndeplini chemarea, ridicând provocări care fac și mai dificilă îndeplinirea sarcinilor date de Dumnezeu. Abilitățile, pe de altă parte, sunt în general aliații noștri în urmarea chemării. Nu doar că slujesc ca și confirmarea chemării, așa cum descrie Perkins, dar și permit să ne îndeplinim chemarea.

De asemenea, mi se pare că dizabilitățile și abilitățile de afectează viața, dar fac asta în feluri diferite. Abilitățile de modelează viața în liniște. Presupunem să sunt parte din noi și le luăm pe gratis. Ne deschid uși și creează contexte sociale în moduri pe care le percepem „naturale”. În contrast, dizabilitățile nu ne pun viețile în ordine, ci mai degrabă ni le rearanjează. Nu sunt percepute atât de repede ca o condiție „de fundal” pentru că ele pătrund constant în conștiința noastră. Pot și ele să contribuie foarte bine la contextul social, dar de multe ori fac asta prin modalități pe care nu le considerăm bine venite. Pot fi un dar, însă unul care nu se află pe lista noastră.

Dizabilitățile ca și chemare a individului

Așadar cum vom înțelege relația dintre dizabilități și chemare? Ne ajută să înțelegem că chemarea este în general o impunere, așa că dizabilitatea nu este contrară conceptului de chemare. Totuși, ar fi ușor să citim ce tocmai a fost scris ca și argument că dizabilitatea contribuie la chemare ca o impunere negativă, prin simplul fapt că închide uși care altfel ar ne-ar putea fi deschise. Dar există ceva pozitiv în relația dintre dizabilități și chemare? Și poate și mai important, există o cale să facem dizabilitățile noastre generative chemării noastre și nu degenerative pentru chemarea noastră?

Cred că răspunsul la aceste întrebări este „Da”. Ca să așezăm o fundație teologică pentru gândirea unei viziuni generative asupra dizabilităților, voi apela la teologul contemporan Kevin Vanhoozer. În lucrarea lui seminală, *Drama doctrinei*, Vanhoozer sugerează că teologia să fie abordată ca o teo-dramă. Această dramă include viețile reale ale oamenilor reali care joacă în istorie, precum și faptele lui Dumnezeu însuși. Pentru scopurile noastre, voi alege un singur

citat din dezbaterile sale. El identifică rolul esențial al Scripturii în această teo-dramă, dar susține că nu poate funcționa pur și simplu cum funcționează un scenariu pentru un actor:

[Scriptura] joacă rolul principal în pregătirea actorilor creștini să ia hotărâri corecte...Totuși metafora urmării unui scenariu nu prea se adresează problemei în care trebuie să vorbești și să joci în moduri care să se potrivească situațiilor noi și care se adresează unor noi probleme.

Provocarea este că Scriptura a fost scrisă în vremuri și locuri diferite. Deseori răspundea unor întrebări specifice în momente specifice – fie prin răspunsuri profetice la problemele monarhiei iudaice sau epistole care răspundeau bisericilor. Dar noi suntem chemați să răspundem la întrebări contemporane, nu antice. Bineînțeles, răspunsurile la întrebările antice ar trebui să modeleze răspunsurile la întrebările contemporane, dar cum?

Vanhooser aseamănă situația noastră cu un teatru improvizat. Ni s-a dat un scenariu vechi căruia trebuie să îi rămânem credincios. Totuși, cultura noastră contemporană pune noi întrebări – aceste întrebări slujesc ca indicii, sau în limbajul improvizărilor, ca *oferte*. Noi, ca și actorii creștini, trebuie să răspundem la aceste oferte. Vanhooser descrie următorul proces:

„Termenul specializat folosit în improvizare... este *ofertă*. Orice face cineva este o ofertă. Afirmății, gesturi, acțiuni – toate sunt invitații de a răspunde prin extinderea acțiunii și prin continuarea piesei de teatru. Ofertele pot fi „acceptate” sau „blocate”. A accepta oferta înseamnă să răspunzi în așa fel încât să menții și să dezvolti premisa inițială... O blocare, însă, e reprezentată de orice previne acțiunea de la dezvoltare. Actorul slab spune nu ofertelor, respinge premisa jocului și ca urmare, încetează acțiunea... actorii improvizatori sunt pregătiți să accepte ofertele și să spună da.”

Așa că în viziunea lui Vanhooser, noi suntem actori într-un teatru de improvizatii, care răspunde la „oferte” în timpul și spațiul nostru. Improvizatiile bune presupun acceptarea ofertelor și avansarea acțiunii într-o manieră asemenea lui Hristos. Improvizările rele înseamnă blocarea ofertelor și oprirea acțiunii. Nu e un răspuns greșit, dar refuzul de a răspunde înseamnă refuzul de a accepta oferta.

Privind la această perspectivă, haideți să ne întoarcem la dizabilitate și chemare. Pretind ca o dizabilitate vine la noi ca o ofertă. Ne este aruncată în față, nu o alegem. Este cerută pentru noi – poate de către audiența culturii contemporane dar deseori de circumstanțele vieții noastre. Iar noi, ca și actorii improvizatori, trebuie să acceptăm acesta ofertă și nu să o blocăm. Acceptând oferta, o preluăm și o includem într-o acțiune. Blocând oferta, o ocolim, o împingem de-o parte și refuzăm să o povestim în piesa care o jucăm. În primul caz, oferta devine generativă. Îi este permisă să contribuie la poveste. În al doilea caz, oferta este degenerativă.

Este o întrerupere a poveștii, iar audiența pleacă într-o tăcere jenantă, întrebându-se „Ce s-a întâmplat de fapt?”

Punctul culminant în hotărârea dacă o dizabilitate este generativă chemării este decizia de a o accepta sau bloca. E ca și cum Dumnezeu ar veni la noi prin circumstanțe și ar lansa o chemare, iar noi trebuie să alegem dacă să o acceptăm sau să o blocăm. Fiecare persoană care se confruntă cu o dizabilitate trebuie să se gândească: Voi *accepta* această dizabilitate pe care Dumnezeu mi-a dat-o și o voi include în povestea pe care o joc sau o voi *bloca* și respinge, alegând să trăiesc pe lângă dizabilitatea mea, în loc să trăiesc prin ea.

Cum acceptăm sau blocăm o ofertă? Primirea este primul pas spre acceptarea unei oferte; distanțarea este primul pas înspre blocarea ei. Când o persoană deține o dizabilitate, o include efectiv în povestea sa. Devine parte a rolului său, să spunem așa. Când o blocăm, refuzăm să includem dizabilitatea ca parte a ceea ce suntem. Este un ornament ciudat ce atârână de cureaua costumului nostru fără vreo explicație. Este un impediment pentru noi și ceva iritant pentru audiența noastră. Și ne împiedică și ne irită nu pentru că e mare sau urât, dar pentru că nu are nici o explicație. Este acolo fără motiv. Refuză povestirea.

Acceptarea ofertei dizabilității noastre implică dorința de a o include în pasul următor al vieții noastre. Este alegerea de a merge mai departe cu ea, în loc să continuăm ca și cum nu ar fi acolo sau refuzând de tot să mergem mai departe. Cu dizabilități mici, acest proces este relativ ușor, pentru că e mai ușor să continui și pentru că necesită puțin explicație pentru includerea în povestea vieții noastre. Dacă dizabilitatea este mai adâncă, este mai ușor ca procesul generativ să se prăbușească – persoana nu mai poate găsi un fir de poveste care să continue povestea și să includă și dizabilitatea.

Poate ca importantă narațiunii și a povestirii merită mai multă explicație. În mod continuu, facem din viețile noastre un fel de poveste – cel puțin pentru ca noi să înțelegem dar în general și pentru a ne prezenta pe noi altora. Am fost șocat de importanta acestui lucru într-o conversație cu un prieten bun. Era filozof și psihiatru și aveam o părere înaltă pentru ideile lui. Lucram la un proiect despre prosperitatea umană și am apelat la el pentru câteva idei cu privire la elementele care le considera să fie cele mai esențiale în prosperitatea umană. După o lungă pauză, a răspuns „Oamenii trebuie să facă din viețile lor un întreg narativ”. A continuat să îmi spună că părțile nepovestite din viața noastră au un mod de a cere povestirea lor. Trebuie să narăm evenimente semnificative în povesti ale vieții noastre. Refuzând să mărturisim păcate, să acceptăm înfrângeri, să îmbrățișăm dezamăgiri sau să iertăm jigniri, fac ca aceste elemente să rămână nepovestite. Și pentru că refuză povestirea, refuză și rezolvarea.

Nararea unor fapte într-o poveste, presupune aproape întotdeauna să îi oferim un viitor și un scop. Componentele important dintr-o poveste nu au niciodată un rol secundar. Apar din nou

din necesitate. Poate vor bântui povestea cu aparențe ocazionale, s-ar putea să ne surprindă cu o apariție bruscă într-un loc neașteptat sau pot fi țesute consistent în povestea principală. Există multe opțiuni pentru narare, dar „o dată și gata” nu apare de obicei pe listă. E o strategie tentantă de a nara o dizabilitate. În cealaltă extremă, oferirea dizabilității un viitor nu trebuie confundat cu oferirea unei eternități și bucurie. Prea des cerem soluționări prin transformarea oricărui rău în bine. Într-adevăr, aceasta este o formă plăcută de rezolvare des întâlnită. Însă este des întâlnită în basme și filme pentru copii. Viața este foarte rar ca un film pentru copii și se aseamănă mai degrabă cu o poveste rusă decât cu un basm. Nu e nevoie să încercăm să pictăm tot ce este rău în bine. Dizabilitatea noastră poate să rămână un lucru rău, dar trebuie să își găsească locul și scopul în povestea noastră. Poate fi o oglindă ce arată adevărata bunătate; poate fi un fundal negru care arată o piatră prețioasă cu toată claritatea; poate fi un fir de nisip care creează perlă; poate e inamicul înfrânt pentru o zi, dar știm că se va ridica din nou. Oricare ar fi modul în care este inclusă, dizabilitatea trebuie să își găsească un loc.

Și o ultimă observație despre povestire: cheia unei povestiri bune este atașarea de eroul poveștii. Firul povestirii care face povestea bună este în fiecare punct legat de protagonist. Așa cum putem înțelege mișcările diferite ale roțițelor unui ceas prin mișcarea acelor, tot așa putem înțelege toate povestirile diferite dintr-o poveste mare prin trimitere la personajul principal. Tindem să ne vedem pe noi ca personaje principale ale poveștii noastre, iar această tendință este amplificată atunci când trecem prin durere și suferință. Dar cu siguranță, această tendință este greșită. Personajul principal al poveștii noastre este Isus Hristos. Scopul Lui dă sens chemării noastre, firul poveștii Lui dă sens poveștii noastre. În final, El ne scrie povestea. Nu doar suferim, ci împărtășim suferințele Lui. Nu suntem doar ispitiți, suntem ispitiți cum a fost și El ispitit. Nu doar ne luptăm cu firea, împărtășim întruparea Lui. Pe măsură ce tânjim după eliberarea de acest trup al morții, tânjim de fapt să ne alăturăm Lui în înviere. Povestea noastră se îndreaptă către împlinire în Împărăția Lui, și este prevestită prin viață, moartea și învierea Lui.

Dizabilitatea și chemarea Bisericii

Tot ce a fost spus despre dizabilități, chemare și individ are o paralelă directă cu biserica locală. Așa cum dizabilitatea vine neinvitată în viața unui om, tot așa, membrii cu dizabilități pot veni neinvitați într-o biserică. Prezenta unei dizabilități, indiferent dacă într-o persoană sau o biserică, poate părea ca un fel de impunere. Dar impunerea nu este opusă chemării. Când Dumnezeu cheamă, nu o face întotdeauna potrivit preferințelor unui individ său conform statutului misiunii unei biserici. Dumnezeu hotărăște daruri și slăbiciuni, abilități și dizabilități. Este ușor pentru o persoană sau o biserică să privească la o dizabilitate și să spună „Nu am nevoie de tine”. Dar Dumnezeu a împărțit aceste abilități și dizabilități după voia Sa, nu după alegerea noastră. Și nici un ochi nu poate spune mâinii „Nu am nevoie de tine”. Într-adevăr,

pârțile mai slabe ale trupului sunt indispensabile. Trebuie tratate cu mai multă cinste. Ele constituie chemarea, care atunci când este urmată, va edifica trupul.

Cea mai importantă întrebare cu privire la dizabilitățile dintr-o biserică este aceeași întrebare care se aplică și individului. În termenii lui Vanhoozer, vom accepta oferta sau o vom bloca? Vom face improvizații bune sau rele? Vom permite dizabilității să fie narată în povestea noastră și dusă mai departe în piesa de teatru, sau o vom bloca?

Din păcate, biserica blochează oferta în prea multe cazuri.

Deseori spunem povestea despre progresele „normale” ale oamenilor „normali”. Cei care cad în afara normelor sunt considerați în afara poveștii bisericii. Viețile lor apar în biserică ca o impunere sau o întrerupere. Trebuie să învățăm să narăm dizabilitățile în viața bisericii. De cele mai multe ori, amvonul povestește direct viața bisericii. Acolo înțelegem legătura dintre viețile noastre contemporane, Scriptură și scopurile eterne ale lui Dumnezeu. Acolo se încheie viața improvizată a bisericii. Nenumăratele activități ale membrilor ei își capătă sensul în povestirile biblice. Parte din sarcina amvonului este să includă membrii cu dizabilități ai unei congregații în povestea bisericii.

Mai mult, cei cu dizabilități au mult mai mult decât dizabilitatea lor. Ca și orice altă persoană, sunt compuși din abilități și dizabilități, și nici unei abilități sau dizabilități nu ar trebui să i se permită să controleze întreaga contribuție a persoanei la viața bisericii. Găsirea unui loc pentru persoanele cu dizabilități înseamnă și găsirea unui loc pentru abilitățile lor – slujirea conform abilităților lor în toate sarcinile Bisericii, la fel ca orice alt membru. Într-adevăr, deseori îi vom găsi pe cei cu dizabilități mai dornici de slujire decât mulți alți membrii ai congregației.

Și în final, biserica trebuie să caute să îi apropie pe membrii săi cu dizabilități de personajul central al povestirii – Hristos însuși. Asta nu trebuie redusă la o speranță escatologică de vindecare. Trăirea în Împărăția escatologică a lui Dumnezeu este o speranță minunată pe care o așteptăm cu toții cu anticipare și bucurie. Totuși, anticiparea nu este o înlocuire a participării. Cea mai directă modalitate de apropiere a persoanelor cu dizabilități de personajul principal a piesei divine este prin apropierea lor direct de Trupul lui Hristos, exprimat prin relații sănătoase care constituie biserica în acest secol. Astfel, răspunsul nostru improvizat în fata dizabilității va exprima nu doar o speranță escatologică, ci și una imediată.